

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Neziskové organizace v zemích OECD

Non-profit organizations in OECD countries

Neubauerová Lucie

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie NEUBAUEROVÁ**
Osobní číslo: **K12B0329P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Neziskové organizace v zemích OECD**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretický základ problematiky neziskového sektoru.
2. Analyzujte ekonomické a právní aspekty veřejnoprávních neziskových organizací v České republice a vybraných zemích.
3. Stanovte zjištěné rozdíly ve sledovaných zemích.
4. Shrňte řešenou problematiku.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **ČEPELKA, Oldřich.** *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie.* Liberec: Omega, 2003. ISBN 80-902376-3-0
- **REKTOŘÍK, Jaroslav a kol.** *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení.* Praha: Ekopress, 2004. ISBN 80-86119-41-6
- **OECD.** *The Non-profit Sector in a Changing Economy [online].* Paris: OECD, 2003. ISBN 978-92-64-19953-8. [cit. 2014-09-19]. Dostupné z: <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/product/8403021e.pdf>

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **25. října 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **24. dubna 2015**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2014

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Neziskové organizace v zemích OECD“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne ...

.....
podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D. za vstřícnost, trpělivost, odborné rady a cenné připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

Obsah

Úvod	7
1 Analýza neziskového sektoru a organizací v něm působících.....	9
1.1 Vymezení neziskového sektoru v rámci národního hospodářství.....	9
1.1.1 Členění národního hospodářství dle kritéria způsobu financování.....	9
1.1.2 Členění národního hospodářství podle Pestoffa	11
1.2 Podstata neziskového sektoru a organizací v něm působících.....	12
1.2.1 Charakteristika organizací neziskového veřejného sektoru.....	13
1.2.2 Charakteristika organizací neziskového soukromého sektoru.....	13
1.2.3 Důvody existence neziskových organizací	15
1.3 Členění neziskových organizací.....	16
1.3.1 Klasifikace neziskových organizací podle právní normy	16
1.3.2 Klasifikace neziskových organizací v systému národních účtů.....	17
1.3.3 Klasifikace neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti	18
2 Charakteristika veřejnoprávních neziskových organizací v České republice	19
2.1 Organizační složky státu	19
2.1.1 Hospodaření organizačních složek státu.....	20
2.2 Organizační složky územních samosprávných celků.....	22
2.2.1 Hospodaření organizačních složek ÚSC.....	22
2.3 Příspěvkové organizace zřízené státem.....	23
2.3.1 Hospodaření státních příspěvkových organizací	24
2.4 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků.....	26
2.4.1 Hospodaření příspěvkových organizací ÚSC	26
2.5 Dílčí shrnutí.....	28
3 Charakteristika veřejnoprávních organizací ve Slovenské republice	29
3.1 Rozpočtové organizace	29

3.1.1	Hospodaření rozpočtových organizací.....	30
3.2	Příspěvkové organizace.....	31
3.2.1	Hospodaření příspěvkových organizací.....	32
3.3	Dílčí shrnutí.....	33
4	Charakteristika veřejnoprávních organizací v SRN	34
4.1	Regiebetriebe.....	35
4.2	Eigenbetriebe.....	36
4.3	Anstalten des öffentlichen Rechts	37
4.4	Dílčí shrnutí.....	39
5	Vybrané rozdíly mezi jednotlivými zeměmi	40
5.1	Právní rámec.....	40
5.2	Základní charakteristické rysy	42
5.3	Vedení účetnictví	44
5.4	Vnitřní organizační struktura	45
5.5	Vlastnictví majetku	48
5.6	Financování veřejnoprávních neziskových organizací	50
5.7	Základní statistické přehledy.....	52
6	Shrnutí	56
	Závěr	58
	Seznam tabulek	60
	Seznam použitých zkratk	61
	Seznam použité literatury	63

Úvod

Neziskové organizace mají v současném systému národního hospodářství nezastupitelnou roli. Působí zejména v oblastech, které jsou pro subjekty tržního sektoru neatraktivní díky neefektivnosti hospodaření. Přesto se jedná o organizace, jejichž služby jsou pro současnou společnost bezesporu nepostradatelné. Neziskové organizace totiž poskytují své služby v širokém spektru oblastí, např. vzdělávání, sociálních služeb, obrany, justice, zdravotnictví, kultury, vědy a výzkumu aj. I přes nezbytnost těchto organizací se objevují nesouhlasy s fungováním neziskových organizací poukazující na neefektivnost hospodaření a špatnou alokaci zdrojů. Již dlouhodobě jsou proto patrné snahy o úpravu právních norem či dokonce o vznik zcela nové právní formy. Je to však stále otevřené a velmi diskutabilní téma.

Ve všech vyspělých zemích je možné nalézt nejen široké spektrum oblastí působnosti, ale i právních forem, kterých využívají organizace neziskového sektoru. Díky obsáhlosti pojmu „neziskový sektor“ není možné se v rámci této práce podrobně věnovat všem subjektům působícím v této části hospodářství. Z tohoto důvodu je práce zaměřena zejména na veřejnoprávní neziskové organizace. V každé zemi je pochopitelně odlišná legislativa upravující veřejnoprávní neziskové organizace, a tím pádem i odlišné fungování a hospodaření těchto subjektů. **Cílem této bakalářské práce** je z ekonomického i právního hlediska analyzovat veřejnoprávní neziskové organizace v České republice, Slovenské republice a Spolkové republice Německo a následně provést komparaci zjištěných rozdílů.

Celá práce je rozčleněna do tří logických celků. První z nich se zaměřuje především na neziskový sektor včetně vymezení jeho postavení v rámci národního hospodářství, a dále na stanovení základních typů organizací, které v tomto sektoru působí, jejich základní charakteristické rysy, členění a klasifikace. Pozornost je zde zaměřena i na důvody existence neziskových organizací.

Druhá část práce se zabývá výhradně ekonomickými a právními aspekty příspěvkových organizací a organizačních složek v České republice, a jím podobným organizacím působícím ve Slovenské republice a ve Spolkové republice Německo. Ve Slovenské republice se jedná o příspěvkové a rozpočtové organizace a ve Spolkové republice

Německo jsou dle obdobného způsobu financování vybrány řízené podniky (Regiebetriebe), vlastní podniky (Eigenbetriebe) a veřejnoprávní instituce (Anstalten des öffentlichen Rechts).

Stěžejní část celé práce představuje vymezení vybraných rozdílů mezi veřejnoprávními neziskovými organizacemi ve stanovených státech. Komparace je provedena z hlediska právního rámce, základního vymezení, povinnosti a způsobu vedení účetnictví, možnosti vlastnit majetek, organizační struktury a financování provozu organizací. Je zde prováděno porovnávání i na základě statistických údajů týkajících se veřejnoprávních neziskových organizací. V této části práce je také upozorněno na některá sporná místa a aplikační problémy právní úpravy vztahující se k vybraným organizacím. Následuje shrnutí zjištěných odlišností, které obsahuje i návrhy na zlepšení problematických oblastí či na opatření inspirující se v okolních státech.

1 Analýza neziskového sektoru a organizací v něm působících

V současné době roste na celém světě sociální i ekonomický vliv neziskového sektoru. V mnoha členských zemích OECD působí tento sektor již řadu let a je významným prvkem v oblasti zaměstnanosti i sociální politiky. Fungují zde organizace s různými právními formami a velmi často se tak vyskytují problémy s vymezením a definováním této oblasti národního hospodářství. (OECD, 2003)

1.1 Vymezení neziskového sektoru v rámci národního hospodářství

Neziskový sektor plní v národním hospodářství nezanedbatelnou roli. Funguje vedle ziskového sektoru, se kterým se podporují, doplňují a tvoří systém smíšené ekonomiky.

V odborné literatuře se lze setkat s mnoha variantami členění národního hospodářství. Pro členění se používají různá kritéria a podle různých autorů je možno rozdělit národní hospodářství do tří nebo čtyř sektorů na základě jednoho nebo více kritérií. Za nejdůležitější kritéria jsou považována: (Tetřevová, 2008)

- kritérium odvětví,
- kritérium sektorů,
- kritérium prostoru,
- kritérium vlastnictví,
- kritérium způsobu financování.

Avšak s ohledem na cíle a rozsah práce bude dále teoreticky vymezeno pouze členění dle způsobu financování a na něj volně navazující čtyřsektorové členění dle Pestoffa.

1.1.1 Členění národního hospodářství dle kritéria způsobu financování

Členění národního hospodářství podle principu financování je znázorněno na obr. č. 1.

Obr. č. 1 Členění národního hospodářství podle principu financování

Zdroj: TETŘEVOVÁ, Liběna, 2008, s. 26

Ziskový sektor (tržní sektor) je ta část národního hospodářství, kde jak již název napovídá, je hlavní cílem dosažení zisku. Subjekty tohoto sektoru získávají prostředky na svůj provoz prodejem statků, které produkují nebo distribuují prostřednictvím trhu, a to za tržní cenu, tj. cenu vytvořenou na trhu prostřednictvím vztahu nabídky a poptávky. (Tetřevová, 2008)

Pojem **neziskový sektor** (netržní sektor) představuje část národního hospodářství, ve které subjekty v ní fungující, získávají prostředky pro financování své činnosti zcela či z převážné části z veřejných rozpočtů, popř. pomocí tzv. přerozdělovacích procesů (nadační fondy, sponzorské příspěvky apod.). Organizace zde působící poskytují statky většinou bezplatně, popř. za modifikovanou cenu. Tato cena nepředstavuje cenu tržní, jako v případě ziskového sektoru, ale jde o určitý uživatelský poplatek, kterým se podílí spotřebitel na nákladech. Primární funkcí tedy není zisk, ale přímá produkce užitku, většinou v podobě veřejné služby. (Tetřevová, 2008)

Neziskový veřejný sektor označuje část neziskového sektoru, která „je financována z veřejných financí, je řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole“ (Strecková, 1998, s. 22). Základní funkcí tohoto sektoru je poskytování veřejné služby, naplňování veřejného zájmu a správa věcí veřejných. Posláním veřejného neziskového sektoru zejména je předcházet a řešit tržní selhání (viz kapitola 1.2.3). (Tetřevová, 2008)

V případě **neziskového soukromého sektoru** (též třetí sektor) se jedná o část národního hospodářství, resp. neziskového sektoru, která stojí mimo státní správu a samosprávu i mimo trh. Prostředky na financování provozu a rozvoje získávají organizace od soukromých fyzických a právnických osob (je možný i příspěvek z veřejných financí), které vkládají své finanční prostředky do konkrétní produkce statků. Neočekávají však zpětný zisk, nýbrž užitek. (Rektořík, 2004)

Sektor domácností má díky svému začlenění do koloběhu finančních toků a vstupu na trh statků a výrobních faktorů (vytváří nabídku výrobních faktorů a poptávku po zboží a službách), specifickou a významnou roli v národním hospodářství. (Tetřevová, 2008)

1.1.2 Členění národního hospodářství podle Pestoffa

Obr. č. 2 znázorňuje tzv. *trojúhelníkový model národního hospodářství*, jehož autorem je švédský ekonom Victor A. Pestoff.

Obr. č. 2 Trojúhelníkový model členění národního hospodářství dle Pestoffa

Zdroj: REKTOŘÍK, Jaroslav a kol., 2004, s. 16

Jak je již z názvu patrné, základem zmíněného modelu je plocha trojúhelníka, která znázorňuje národní hospodářství. Tato plocha je dále rozdělena pomocí tří přímků na pole pro formální a neformální sektor, ziskový a neziskový sektor, veřejný a soukromý sektor. Uprostřed trojúhelníku dochází k vymezení určitého prostoru (znázorněn kružnicí) pro soukromý neziskový sektor (třetí sektor či sektor nevládních neziskových organizací). V modelu jsou ponechány prostory v místech překrývání sfér jednotlivých sektorů. Zde jsou dle Pestoffa umístěny tzv. *smíšené a hraniční organizace*, tj. takové organizace, které mají znaky společné pro dva či více sektorů. (Rektořík, 2004)

Příkladem smíšených organizací může být soukromá nemocnice či soukromá škola, které svým posláním zasahují do veřejného sektoru, jsou z části financovány z veřejných financí, mají však privátní charakter. Dalšími zástupci těchto organizací mohou být spotřebitelská či zemědělská družstva. (Rektořík, 2004, Hyánek, 2011)

Jako příklad hraničních organizací lze uvést různé spolky, většinou s charitativním zaměřením a neformálním charakterem, dále státní podnik, který je založen některou z institucí veřejného sektoru za účelem obhospodařování státního majetku apod. (Rektořík, 2004, Rosenmayer, 2005)

1.2 Podstata neziskového sektoru a organizací v něm působících

Pojem „neziskový sektor“ je běžně užíván, aniž by byl v ekonomické či právní teorii přesněji definován. Označení neziskový sektor je totiž do jisté míry zavádějící. Je pravdou, že primárním cílem organizací neziskového sektoru není zisk, nýbrž užitek či poslání, ale není jim zakázáno zisku dosahovat. Pouze si zisk nerozdělí mezi sebe jako v soukromém sektoru, ale použijí ho např. na financování činnosti organizace v souladu s jejím cílem. Z tohoto důvodu upřednostňuje Skovajsa (2010) označení „jiný než ziskový“ či „nezaměřený na zisk“. Dle jiných by bylo nejlepším řešením zcela se vyhnout výrazům odvozených od slova „zisk“ a vyjádřit podstatu neziskového sektoru jinak. (Čepelka, 2003, Bačuvčík, 2005)

Neziskový sektor je tvořen organizacemi, které nebyly zřízeny za účelem podnikání, jak je uvedeno v zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, § 18 odst. 7. Tyto organizace jsou (až na výjimky) založené zákonem nebo na základě zákona (či speciálních právních předpisů) na motivech veřejné služby, užitku či uspokojování potřeb svých členů. Obecně lze říci, že neziskové organizace hrají důležitou roli v poskytování veřejných (obrana, policie, veřejná správa atd.) a smíšených statků¹ (divadla, muzea, MHD, vzdělávání, knihovny aj.). Pracují v mnoha veřejně prospěšných oblastech, a právě již zmíněná různorodost je považována za typický znak neziskového sektoru. Tato pestrost, flexibilita a dynamičnost je na jedné straně chápána jako nejsilnější stránka neziskového sektoru, na straně druhé je zároveň i nejslabší stránkou. Neziskový sektor se právě díky těmto vlastnostem může zdát nestabilní, roztržitý a netransparentní. (Merlíčková Růžičková, 2011, NF VŠE, 2013)

Neziskové organizace mohou, ale i nemusí být podporovány či financovány z veřejných rozpočtů. Zpravidla ovšem platí, že příjmy přijaté za poskytnuté statky nepokryjí náklady vynaložené na jejich produkci a musí být dotovány z veřejných rozpočtů, darů, členských poplatků apod. Neziskové organizace totiž poskytují své služby a statky bezplatně či za tzv. *uživatelský poplatek* (neodpovídá tržní ceně). Dalším charakteristickým znakem je podstata „neziskovosti“. Jak již bylo uvedeno, organizace smí svojí činností vytvořit zisk, nesmí ho však převádět a rozdělovat vlastníkům,

---

¹ Čisté veřejné statky se vyznačují nedělitelností v kvantitě i kvalitě, a zároveň nelze vyloučit jednotlivce ze spotřeby. Jako smíšené statky se označují takové veřejné statky, jejichž spotřeba je co do množství a kvantitě dělitelná, avšak co do kvality dělitelná není.

zaměstnancům nebo zakladatelům, ale musí ho zase vložit zpět k financování činnosti, pro kterou byla organizace zřízena. (Vebrová, 2005; Slintáková, 2003; OECD, 2003)

1.2.1 Charakteristika organizací neziskového veřejného sektoru

Základními znaky, pomocí kterých lze vymezit organizace neziskového veřejného sektoru (státní, vládní, veřejnoprávní organizace), jsou – **veřejná prospěšnost** (uspokojování potřeb občanů, resp. společnosti jako celku), **veřejné vlastnictví** (hlavními zdroji financování jsou veřejné rozpočty, majetek organizací může zůstat ve vlastnictví zřizovatele), **závislost na státu** (zřizovány a spravovány státem či územně samosprávným celkem) a **neziskovost** (jejich primárním cílem ani kritériem úspěšnosti není dosažení zisku). Na fungování organizací veřejného sektoru mají značný vliv i politické faktory. (Rektořík, 2004; Škarabelová, 2005)

Mezi neziskové veřejnoprávní organizace lze zařadit:

- *organizační složky státu* – Akademie věd ČR, Grantová agentura České republiky, Nejvyšší kontrolní úřad, Ústavní soud ČR;
- *organizační složky územních samosprávných celků;*
- *příspěvkové organizace státu;*
- *příspěvkové organizace územních samosprávných celků;*
- *obce a kraje;*
- *Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových;*
- *ostatní neziskové veřejnoprávní organizace* – Český rozhlas, Česká televize, státní podnik, vysoké školy, Česká národní banka, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky a státní fondy apod. (Rektořík, 2004)

1.2.2 Charakteristika organizací neziskového soukromého sektoru

Organizace soukromého neziskového sektoru se dle Rektoříka (2004) vyznačují především – **nezávislostí na státu** (nejsou zřizovány vládou, stojí odděleně od veřejné správy), **dobrovolností** (založeny na činnosti dobrovolníků a zdroje jejich financování představují prostředky dobrovolných dárců), **veřejnou prospěšností** (zajišťují služby v oblastech věnujících se zlepšení a ochraně určitých skupin lidí či celé společnosti), **soukromým vlastnictvím** a samozřejmě **neziskovostí** (jejich primární cíl není dosažení

zisku). Členstvím v těchto organizacích se spíše vyjadřuje „postoj určité společnosti lidí k některé z veřejných otázek“ (Hyánek, 2011, s. 17).

V tabulce 1 jsou zobrazeny základní ekonomické údaje týkající se neziskových institucí v soukromém sektoru. Je možné sledovat, že počet organizací, stejně jako například počet zaměstnanců, meziročně zpravidla roste.

Tabulka 1 Nejnovější ekonomické údaje za neziskové instituce (rok 2012)

Ukazatel	NI celkem	Jednotky	Meziroční změna
Počet organizací	118375	organizace	3,67 %
Počet zaměstnanců FTE	100174	osoby	0,65 %
Podíl na zaměstnanosti ČR	2,00	%	0,01 p.b.
Počet dobrovolníků FTE	25964	osoby	-0,07 %
Podíl NI na tvorbě HDP	1,71	%	0,07 p.b.

Zdroj: *Satelitní účet neziskových institucí. Český statistický úřad [online]. 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat*

Nevládní neziskové organizace lze rozdělit na:

- **organizace veřejně prospěšné**, tedy takové organizace, které produkují čisté veřejné a smíšené statky, a uspokojují tak potřeby široké veřejnosti.

Jako příklad veřejně prospěšných organizací lze uvést:

- *obecně prospěšné společnosti*²,
  - *nadace a nadační fondy (fundace)*,
  - *politické strany a politická hnutí*,
  - *registrované církve a náboženské společnosti*.
- **organizace vzájemně prospěšné**, které uspokojují zájmy a potřeby zejména svých členů. Jde o zájmy především v oblasti kultury, profesních zájmů, tělesné kultury aj. (Škarabelová, 2005)

Dle Rektořika (2004) se mezi vzájemně prospěšné organizace fungující v ČR řadí:

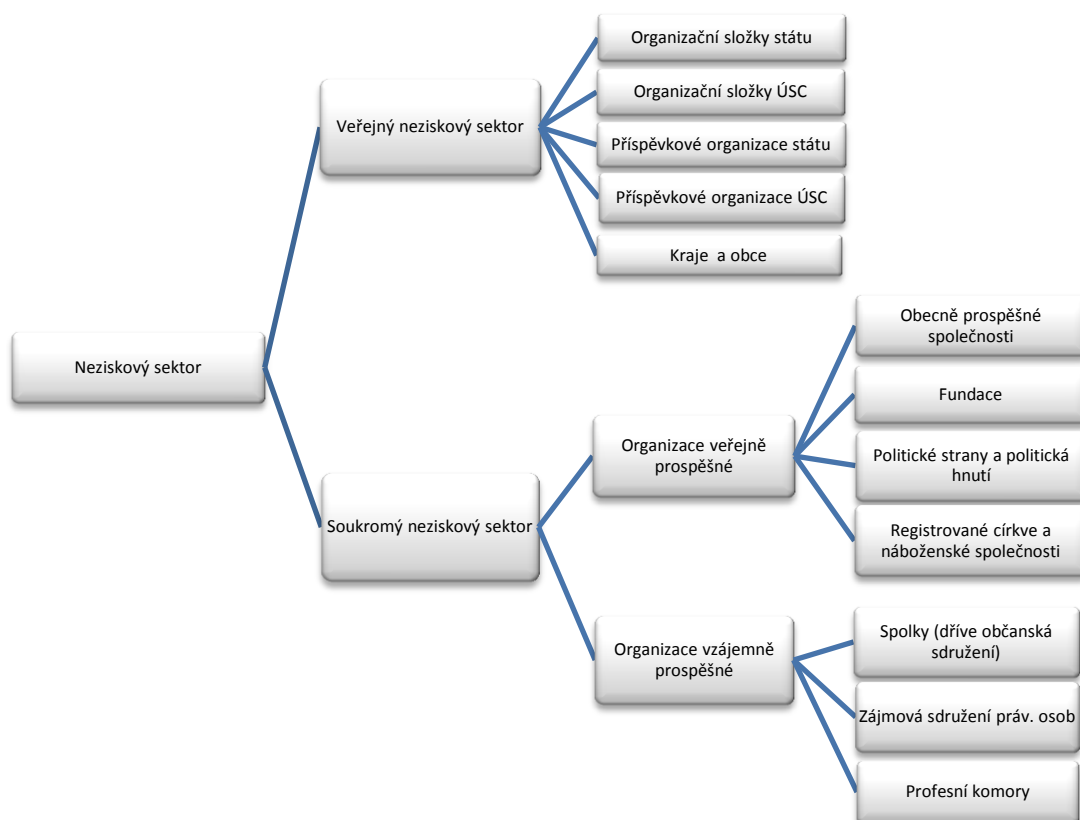
- *spolky, pobočné spolky (do 01.01.2014 občanská sdružení)* - zahrádkáři, spolky žen, Český červený kříž, tělovýchovné jednoty,

² Od 01.01.2014 již nelze založit obecně prospěšné společnosti. Dle NOZ je jim umožněno změnit svoji právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond.

- *zájmová sdružení právnických osob*³,
- *profesní komory* – Komora daňových poradců, Komora auditorů aj.,
- *sdružení bez právní subjektivity*.

Na následujícím obrázku č. 3 je znázorněno členění neziskového sektoru na veřejný a soukromý včetně organizací, které v každém z nich působí.

Obr. č. 3 Členění neziskového sektoru a organizací v něm působících

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

1.2.3 Důvody existence neziskových organizací

Z výše uvedeného vyplývá, že v neziskovém sektoru působí dvě základní skupiny organizací (organizace veřejného a soukromého neziskového sektoru), které se od sebe odlišují především svým postavením a posláním, a tedy i důvody existence jednotlivých organizací.

³ Zájmová sdružení právnických osob mohou od 01.01.2014 svoji právní formu změnit na spolek.

Organizace *veřejného neziskového sektoru* zabezpečují převážně realizaci výkonu veřejné správy na úrovni státu, kraje či obce. Existence veřejného sektoru je zapříčiněna neefektivní alokací zdrojů a selháním trhu. Veřejný sektor pak musí vzniklé nedostatky korigovat. Jako některé hlavní příčiny selhání trhu, tj. příčiny existence veřejného sektoru, lze uvést:

- nedokonalou konkurenci;
- nedostatek informací;
- existenci tzv. veřejných statků;
- tržní externalitu;
- nedostatečné využívání zdrojů, zejména lidského potenciálu;
- potřebu zajistit stabilitu makroekonomických agregátů.

Základními hodnotami organizací působících *v soukromém sektoru* jsou spravedlnost, solidarita, filantropie⁴ a dobrovolnost. Lidé se sdružují do nejrůznějších typů neziskových organizací z mnoha důvodů, např. snahy ochránit majetek jednotlivce, zlepšení komunikace mezi lidmi nebo zlepšení fyzické nebo sportovní kondice. Obecně však lze říci, že původ soukromoprávních neziskových organizací vychází ze dvou oblastí, tj. z charity a práva sdružovat se. (Hyánek, 2011; Peková, Pilný, Jetmar, 2012)

1.3 Členění neziskových organizací

Neziskové organizace nelze zcela jednoznačně teoreticky vymezit, proto je možné se setkat s mnoha různými úhly pohledů na členění neziskových organizací. Členění dle zřizovatele na soukromoprávní a veřejnoprávní organizace je již naznačeno v kapitolách 1.2.1 a 1.2.2. V následujících podkapitolách jsou uvedené některé další užívané klasifikace.

1.3.1 Klasifikace neziskových organizací podle právní normy

Jak již bylo zmíněno v kap. 1.2, neziskové organizace charakterizuje v legislativě ČR zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu. V § 18 tohoto zákona je uvedeno, že se jedná o:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud tato sdružení mají právní subjektivitu;

---

⁴ Pojem „*filantropie*“ pochází z řeckého „*philanthropos*“, což lze vysvětlit pojmy dobročinnost, lidumilnost, obecná láska k lidem a snaha pomoci slabším.

- občanská sdružení včetně odborových organizací;
- politické strany a politická hnutí;
- státem uznávané církve a náboženské společnosti;
- nadace, nadační fondy;
- obecně prospěšné společnosti;
- veřejné vysoké školy, veřejné výzkumné instituce;
- obce a vyšší územní samosprávné celky;
- organizační složky státu a územních samosprávných celků;
- příspěvkové organizace;
- státní fondy;
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon (Český rozhlas, Česká televize, ČNB, profesní komory aj.). (zákon č. 586/1992 Sb.)

1.3.2 Klasifikace neziskových organizací v systému národních účtů

Český statistický úřad (dále jen „ČSÚ“) definuje ve svých účtech neziskové organizace jako jednotky, které jsou právními nebo společenskými jednotkami, vytvořenými za účelem výroby výrobků a služeb, a jejichž status nedovoluje, aby tato produkce byla zdrojem příjmů, zisku nebo finančních výnosů. Dle této klasifikace jsou členěny především nevládní neziskové organizace (neziskové organizace veřejného práva zde nejsou uvažovány). Subjekty se dle této definice dále dělí na tržní a netržní neziskové instituce. Všechny netržní jednotky, poskytující své služby převážně domácnostem, tvoří sektor neziskových institucí sloužících domácnostem (NISD). Pro zařazení do tohoto sektoru musí institucionální jednotka: (ČSÚ, 2012)

- mít netržní charakter;
- své služby poskytovat převážně domácnostem.

Jako příklad těchto institucí lze uvést odborové svazy, profesní a vzdělávací společnosti, politické strany, církve, kulturní a sportovní kluby aj. (Ondruš, 2005, NF VŠE, 2013).

V roce 2007 založil ČSÚ pro neziskové instituce sloužící domácnostem tzv. *satelitní účet*. Jeho úkolem je přinášet a zpracovávat nejrůznější data z oblasti neziskového sektoru, porovnávat situaci se zahraničím, sledovat vývojové trendy aj. (ČSÚ, 2015)

1.3.3 Klasifikace neziskových organizací podle předmětu jejich činnosti

Pro neziskové organizace jsou možné tři klasifikace podle předmětu činnosti – Mezinárodní klasifikace neziskových organizací – ICNPO, Klasifikace služeb neziskových institucí podle účelu sloužících domácnostem – COPNI a Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE⁵. Tabulka č. 2 zobrazuje srovnání těchto tří klasifikací.

Tabulka 2 Srovnání klasifikací ICNPO, CZ-COPNI a CZ-NACE

Mezinárodní klasifikace neziskových organizací ICNPO	Klasifikace služeb nezisk. institucí podle účelu sloužících domácnostem CZ-COPNI	Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE
1 Kultura, sport a volný čas	03 Rekreace a kultura	90 Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti; 93 Sport., zábavní a rekreační činnosti
2 Vzdělávání a výzkum	04 Vzdělávání	85 Vzdělávání
3 Zdraví	02 Zdraví	86 Zdravotní péče
4 Sociální služby	05 Sociální péče	87 Sociální péče
5 Životní prostředí	08 Ochrana živ. prostředí	94 Činnost společenských organizací (odbory, politické strany, církve a profesní spolky)
6 Komunitní rozvoj a bydlení	01 Bydlení	
7 Ochrana práv, politika		
8 Filantropie a dobrovolnictví		
9 Mezinárodní aktivity		
10 Náboženství	06 Náboženství	
11 Hospodářská a profesní sdružení, odbory	07 Politické strany, odbory. a profesní organizace	

Zdroj: vlastní zpracování dle FRIČ, 2001

⁵ CZ-NACE byla dříve známá pod zkratkou OKEČ. Od 1. 4. 2009 byla nahrazena klasifikací CZ-NACE v rámci harmonizace naší legislativy s evropskou legislativou.

2 Charakteristika veřejnoprávních neziskových organizací v České republice

Veřejnoprávní neziskové organizace, zřizované na úrovni státu nebo územních samosprávných celků, hrají důležitou roli při poskytování veřejných statků.

2.1 Organizační složky státu

Postavení, zřizování a zánik organizačních složek je právně upraven zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona jsou organizačními složkami státu⁶ (dále jen „OSS“) např. jednotlivá ministerstva a jiné správní úřady státu, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky.

Zákon č. 219/2000 Sb. charakterizuje OSS subjekt, který „není právnickou osobou, tím není dotčena působnost nebo výkon předmětu činnosti podle zvláštních právních předpisů a jednání OSS v těchto případech je jednáním státu“ (zákon č. 219/2000 Sb., § 3 odst. 2). OSS je ale účetní jednotkou a hospodaří dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

OSS jsou zřizovány v souladu s výše zmíněným zákonem č. 219/2000 Sb., dle kterého může organizační složku státu zřídit v rámci své působnosti i jakékoliv ministerstvo, za předchozího souhlasu Ministerstva financí ČR, a to z toho důvodu, že zřízení OSS bude mít dopad na státní rozpočet. Zřizovatel rozhoduje o zřízení OSS opatřením, jehož součástí je i zřizovací listina. Změna zřizovací listiny, a tím i předmětu činnosti, organizačního uspořádání či rozsahu majetku se provádí také opatřením.

Organizační složka zaniká uplynutím doby, na kterou byla zřízena nebo opatřením zřizovatele, které stanovuje zrušení OSS. Výkon práv a závazků poté přechází na

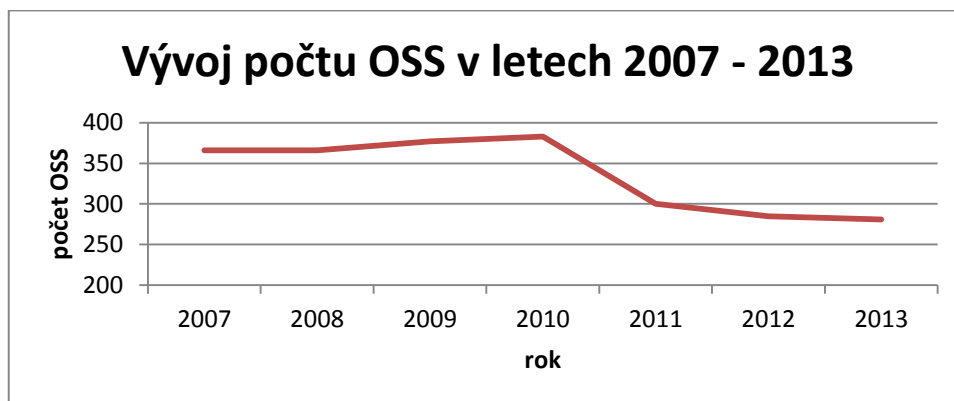
---

⁶ Organizační složky vznikly v roce 2000 transformací z rozpočtových organizací. Rozpočtové organizace měly právní subjektivitu a hospodařily s majetkem státu. Tento termín legislativně již zanikl, přesto je stále veřejností používán.

zřizovatele nebo jinou organizační složku. Veškeré změny se oznamují v Ústředním věstníku České republiky⁷.

Počet organizačních složek státu v ČR je téměř konstantní, popř. s velice mírným klesajícím trendem (viz obr. č. 4). V průběhu sledovaných let došlo k poklesu počtu organizačních složek o 85 subjektů.

Obr. č. 4 Vývoj počtu OSS v letech 2007 – 2013

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle údajů Českého statistického úřadu

2.1.1 Hospodaření organizačních složek státu

Dle § 45 zákona č. 218/2000 Sb. hospodaří OSS s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly. OSS sestavují rozpočet příjmů a výdajů, které jsou považovány za příjmy a výdaje státního rozpočtu. Veškeré příjmy se kumulují na příslušném příjmovém rozpočtovém účtu a výdaje plynou z příslušných výdajových rozpočtových účtů. Samozřejmostí je, že tento rozpočet je pro OSS závazný a obsahuje pouze příjmy a výdaje, vztahující se k činnosti uvedené ve zřizovací listině.

OSS je tedy financována přímo z rozpočtu zřizovatele (mají společné hospodaření). Prostředky, kterými OSS disponuje, může použít na krytí nezbytných potřeb (jen do výše závazných ukazatelů určených zákonem o státním rozpočtu nebo správcem kapitoly), přičemž by měly být vyčerpány v běžném rozpočtovém roce⁸. Ovšem není zakázáno nevyčerpané prostředky převést do příštího rozpočtového roku. (zákon č. 218/2000 Sb., § 45)

⁷ Oznámení obsahuje název zřizovatele a identifikační číslo, název a sídlo nové organizace, určení doby fungování, účel zřízení a datum vzniku, popř. zániku či změny.

⁸ Rozpočtovým rokem se rozumí rok kalendářní.

Dle zákona č. 218/2000 Sb. § 48 vytváří OSS následující fondy:

- rezervní fond,
- fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen „FKSP“).

Rezervní fond je tvořen převážně prostředky ze zahraničí, peněžitými dary a příjmy z prodeje majetku získaného darem nebo děděním. Mezi další zdroje rezervního fondu mohou patřit odvody neoprávněně použitých nebo zadržovaných peněžních prostředků a dále prostředky převedené ze státního rozpočtu, přičemž prostředky poskytnuté účelově musí být na daný účel vynaložené. (zákon č. 218/2000 Sb., § 48 odst. 1-7)

FKSP je naplňován a vytvářen zálohově z rozpočtu OSS s ohledem na mzdové náklady a slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců. Tvorba, hospodaření a další příjmy jsou dále upraveny vyhláškou ministerstva. (zákon č. 218/2000 Sb., § 48 odst. 8)

OSS využívá i mimorozpočtové zdroje, které jsou tvořeny z prostředků fondů, ziskem z hospodářské činnosti, peněžitými dary a jsou používány prostřednictvím stanoveného rozpočtu.⁹ Pokud zákon nestanoví jinak, nesmí OSS přijímat ani poskytovat úvěry, vystavovat ani přijímat směnky, přijímat půjčky¹⁰ apod. (zákon č. 218/2000 Sb., § 49, § 45 odst. 3)

Pokud potřebuje OSS k plnění funkcí státu nebo jiných úkolů v rámci své působnosti hospodařit s majetkem státu, musí být organizační složka účetní jednotkou. OSS může nabývat majetek na základě písemné smlouvy nebo na základě darovací¹¹ či jiné smlouvy schválené Ministerstvem financí ČR. Ve výjimečných případech může nabývat i majetek za úplatu, musí se ovšem jednat o majetek, který bude využívat k plnění svých funkcí, k zajišťování veřejně prospěšných činností nebo pro účely podnikání. Zároveň cena tohoto majetku zpravidla nesmí přesáhnout ocenění tohoto majetku podle zvláštního právního předpisu¹². (zákon č. 219/2000 Sb., § 9 odst. 1; § 12)

---

⁹ Prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb se používají přímo.

¹⁰ Pouze z FKSP může poskytovat půjčky, popř. peněžní dary, ale jen svým zaměstnancům.

¹¹ Na základě darovací smlouvy se převádí do majetku státu zpravidla nemovitá věc evidovaná v katastru nemovitostí, popř. majetková účast v jiné obchodní společnosti než akciové.

¹² viz Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)

Zákonem je dále stanoveno, že OSS využívá majetek státu „účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností“ (zákon č. 219/2000 Sb., § 14 odst. 1). O majetek musí pečovat a chránit ho před odcizením anebo zničením, musí zajistit, aby majetek státu nepoškozovala nebo nesnižovala jeho rozsah či hodnotu. OSS je také zákonem uloženo vést majetek v účetnictví a provádět jeho inventarizaci. (zákon č. 219/2000 Sb., § 14 odst. 1-4)

OSS jsou považovány dle § 17 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů za poplatníky daně z příjmů právnických osob. Dále tento zákon definuje, že dotace, příspěvky a jiné podpory (prostředky z rozpočtu EU, Státních fondů apod.) z veřejných rozpočtů nejsou předmětem daně z příjmů. (Stuchlíková, Komrsková, 2011)

2.2 Organizační složky územních samosprávných celků

Obcím či krajům je v rámci zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, dána možnost zřizovat organizační složky, popř. právnické osoby. Konkrétnější úprava organizačních složek je uvedena v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Územní samosprávný celek (dále také jen „ÚSC“) tedy může rozhodnutím svého zastupitelstva zřizovat vlastní organizační složky, o jejímž vzniku vydá zřizovatel zřizovací listinu. Takto zřízené složky hospodaří jménem svého zřizovatele, nemají právní subjektivitu, ani nejsou účetní jednotkou. Většinou jsou zřizovány k plnění úkolů územních samosprávných celků, k hospodaření s jejich majetkem a k zabezpečování veřejně prospěšných činností. Jak uvádí Rektořík (2004), tyto organizační složky jsou vhodné pro činnosti, které nevyžadují velký počet zaměstnanců, nepotřebují složité strojní či technické vybavení, nemají členitou organizační strukturu a nevstupují do složitých ekonomických a správních vztahů. (zákon č. 250/2000 Sb., § 23 odst. 1, zákon č. 128/2000 Sb., zákon č. 129/2000 Sb.)

2.2.1 Hospodaření organizačních složek ÚSC

Za hospodaření organizačních složek ÚSC zodpovídá zřizovatel, v rámci jehož rozpočtu je zahrnut i rozpočet organizační složky. Formou zálohy v hotovosti nebo zřízením běžného účtu u banky poskytuje zřizovatel organizační složce prostředky,

kteří slouží k financování běžné činnosti. Jsou to zároveň jediné peněžní prostředky, kterými může organizační složka disponovat. Z titulu pověření zřizovatelem může organizační složka vybírat některé rozpočtové příjmy z její činnosti. Z těchto příjmů však nesmí hradit výdaje, naopak má povinnost je odvést nejpozději koncem každého měsíce na účet svého zřizovatele. (zákon č. 250/2000 Sb., § 25)

Údaje o hospodaření zachycuje organizační složka v peněžním deníku v plném členění podle rozpočtové skladby. Tyto údaje dále každý měsíc převádí do rozpočtu příjmů a výdajů obce či kraje. (zákon č. 250/2000 Sb., § 25 odst. 8)

2.3 Příspěvkové organizace zřízené státem

Státní příspěvkové organizace (dále jen „SPO“) se zřizují zejména za účelem poskytování smíšených veřejných statků, buď bezplatně či za určitý uživatelský poplatek (např. v oblastech kultury), který nepokrývá celkové náklady na produkci statku. Jako SPO jsou tedy zřizovány např. vysoké školy, fakultní nemocnice, psychiatrické nemocnice či divadla, muzea, galerie s celostátním dosahem (Národní divadlo Praha, Národní muzeum apod.) a mnoho dalších.

Příspěvkové organizace zřízené státem, tj. orgánem státní správy, jsou obdobně jako OSS legislativně upraveny zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a také zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). Nová SPO může vzniknout pouze zvláštním právním předpisem, což platí i pro rozhodování o rozdělení, sloučení, splynutí a jiných změnách organizace. Stejně tak rušení a zánik SPO je možný zvláštním právním předpisem. Po zániku SPO přecházejí veškeré závazky, práva a povinnosti z pracovně právních vztahů na stát, s majetkem zaniklé SPO hospodaří zřizovatel, tj. zpravidla organizační složka. (zákon č. 219/2000 Sb., § 54; Merlíčková Růžičková, 2011)

Zřizovatel schválí (bez schválení je úkon od počátku neplatný) a vydá o vzniku SPO zřizovací listinu a oznámí její zřízení v Ústředním věstníku ČR a dále se na návrh zřizovatele запиše do obchodního rejstříku. Po založení oznámí SPO svoji právní formu, organizační strukturu, pravidla hospodaření, definuje poslání, strategii a další vnitřní předpisy. (Rektořík, 2004; Šedivý, 2011)

Vývoj počtu příspěvkových organizací (na úrovni státu i ÚSC) je zobrazen na obr. č. 5. V roce 2000 – 2003 proběhla v ČR reforma veřejné správy a od té doby trvale klesá počet příspěvkových organizací.

Obr. č. 5 Vývoj počtu PO v ČR v letech 2007 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle údajů Českého statistického úřadu

2.3.1 Hospodaření státních příspěvkových organizací

SPO je, na rozdíl od OSS, právnickou osobou, která vykonává hlavní činnost vymezenou zřizovatelem ve zřizovací listině, popř. zvláštním zákonem. Hlavní činností se rozumí veřejná služba, jejímž základním znakem je neziskovost a musí tak být zřizovatelem dotována. SPO disponuje s peněžními prostředky z hlavní činnosti, s příspěvkem ze státního rozpočtu (odtud název „příspěvková organizace“) a z rozpočtů municipalit, s prostředky fondů organizace, peněžními dary od fyzických a právnických osob, prostředky ze zahraničí aj. (zákon č. 218/2000 Sb., § 53 odst. 1; Mitwallyová, 2012)

Rozpočet SPO je sestavován jako vyrovnaný a zahrnuje pouze náklady a výnosy, které souvisí s její hlavní činností. Jestliže jsou rozpočtované náklady vyšší než rozpočtované výnosy, stanoví zřizovatel *příspěvek ze státního rozpočtu* na provoz organizace (příspěvek nepodléhá DPH), kterým vyrovná plánovaný rozpočet. V opačné situaci stanoví zřizovatel tzv. *odvod z provozu* do státního rozpočtu. Zřizovatel může poskytnout nejen tzv. *běžný příspěvek*, na pokrytí provozních výdajů včetně mzdových nákladů, ale i *příspěvek na investiční činnost*. (zákon č. 218/2000 Sb., Mitwallyová, 2012)

SPO je zákonem o rozpočtových pravidlech nabádána, aby dodržovala stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu a hospodařila co nejefektivněji. Příjmy by měla využívat, obdobně jako OSS, pouze „na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a na krytí opatření nutných k zabezpečení nerušeného chodu organizace“ (§ 53 zákona č. 218/2000 Sb.).

SPO vytváří dle § 56 zákona o rozpočtových pravidlech tyto peněžní fondy:

- rezervní fond,
- fond reprodukce majetku,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Rezervní fond je vytvářen ze zlepšeného hospodářského výsledku, z peněžních prostředků ze zahraničí a z darů. Slouží k úhradě zhoršeného hospodářského výsledku a sankcí, uhrazení odvodu za porušení rozpočtové kázně či doplnění fondu reprodukce majetku. (§ 57 zákona č. 218/2000 Sb.)

Fond reprodukce majetku je tvořen např. z odpisů či výnosů z prodeje hmotného a nehmotného majetku, ze zlepšeného hospodářského výsledku a je používán mimo jiné na financování pořízení nebo technické zhodnocení dlouhodobého majetku. (§ 58 zákona č. 218/2000 Sb.)

Fond odměn se také vytváří přidělem ze zlepšeného hospodářského výsledku a využívá se k úhradě překročení prostředků na platy. (§ 59 zákona č. 218/2000 Sb.)

Tvorba a čerpání **fondu kulturních a sociálních potřeb** je obdobné jako u OSS.

Poskytování půjček, úvěrů, peněžních darů, vystavování směnek apod. upravuje zákon o rozpočtových pravidlech v § 62 obdobným způsobem jako v případě OSS. Stejně tak totožná úprava jako pro OSS platí pro SPO i v oblasti zdanění příjmů (viz kap. 2.1.1).

Dle § 63 zákona o rozpočtových pravidlech je SPO oprávněna kromě činnosti hlavní provozovat i tzv. **jinou (doplňkovou, vedlejší) činnost**, která ovšem musí být sledována odděleně a její předmět a rozsah má být uveden ve zřizovací listině před zahájením této činnosti. Jinou činnost může SPO provozovat pouze tehdy, nebude-li ohrožen rozsah a kvalita činnosti hlavní. Cílem této činnosti je dosažení zisku. Ten po zdanění musí být

použit výhradně k financování činnosti hlavní, slouží tedy jako dodatečný zdroj, o který je snížen příspěvek z rozpočtu zřizovatele. (Slintáková, 2003; zákon č. 218/2000 Sb.)

2.4 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

Fungování a hospodaření příspěvkových organizací územních samosprávných celků (dále jen „příspěvkové organizace ÚSC“) opět legislativně upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. V této legislativní úpravě je uvedeno, že „ÚSC zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu“ (zákon č. 250/2000 Sb., § 27 odst. 1). Jde tedy o právnickou osobu zapisovanou do obchodního rejstříku. Při vzniku příspěvkové organizace ÚSC vydá zřizovatel zřizovací listinu, kde je mimo jiné zachycen rozsah majetku, se kterým organizace disponuje. Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace ÚSC dochází na základě rozhodnutí zřizovatele. Tyto právní akty jsou zveřejňovány v Ústředním věstníku ČR. (zákon č. 250/2000 Sb., § 27)

2.4.1 Hospodaření příspěvkových organizací ÚSC

Příspěvková organizace ÚSC má k dispozici peněžní prostředky získané vlastní činností či poskytnuté z rozpočtu zřizovatele. Zřizovatel poskytuje organizaci příspěvek na provoz v návaznosti na výkony. Díky rozpočtovému vztahu příspěvkové organizace ÚSC k zřizovateli je tento příspěvek poskytován na základě rozhodnutí zřizovatele, nikoliv na základě smlouvy dle soukromého práva. Dle Škarabelové (2014) je tato skutečnost chápána jako jeden z charakteristických znaků příspěvkových organizací ÚSC. Dále hospodaří příspěvkové organizace ÚSC s prostředky fondů, s dary, s prostředky z rozpočtu Evropské unie či dalších zahraničních programů apod.

Příspěvková organizace ÚSC může vykonávat **doplňkovou činnost** povolenou zřizovatelem, přičemž její hospodářský výsledek musí být kladný a použit na financování hlavní činnosti. Jako častý příklad doplňkové činnosti příspěvkových organizací ÚSC je možné uvést pronájem školní tělocvičny a jiných prostor nebo školou pořádané vzdělávací kurzy, školení apod. (zákon č. 250/2000 Sb., § 28 odst. 1 – 5; Škarabelová, 2014; Strejčková, 2011)

Příspěvkové organizace ÚSC mohou dle § 29 tvořit následující peněžní fondy:

- rezervní fond,
- fond investic,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen „FKSP“).

Do **rezervního fondu** plynou prostředky ze zlepšeného hospodářského výsledku¹³ (se souhlasem zřizovatele může být část zlepšeného výsledku hospodaření odvedena do fondu odměn, popř. fondu investic). Rezervní fond lze dle zákona využít k dalšímu rozvoji své činnosti, k překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k uhrazení ztráty z minulých let apod. (zákon č. 250/2000 Sb., § 30)

Za účelem financování svých investičních potřeb vytváří příspěvková organizace ÚSC dle § 31 **fond investic**. Do tohoto fondu plynou např. investiční dotace z rozpočtu zřizovatele, investiční příspěvky ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku apod. Z názvu lze usuzovat, že tento fond je využíván především na pořízení dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku včetně jeho technického zhodnocení, k úhradě investičních úvěrů a půjček atd. (zákon č. 250/2000 Sb., § 31)

Fond odměn, určený na úhradu odměn zaměstnanců, je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace ÚSC. (zákon č. 250/2000 Sb., § 32)

FKSP je tvořen zálohově z ročního objemu nákladů připadajících na platy (mzdy, odměny atd.). Jeho smyslem je uspokojení kulturních a sociálních potřeb zaměstnanců, ale i dalších osob spjatých s příspěvkovou organizací ÚSC. Z tohoto fondu je také možné poskytnout půjčku svým zaměstnancům. (zákon č. 250/2000 Sb., § 33 - 34)

Příspěvková organizace ÚSC může uzavírat smlouvy o půjčce či úvěru pouze se souhlasem zřizovatele. Stejně tak může pořizovat věci nákupem na splátky. Naopak organizace nesmí nakupovat akcie nebo jiné cenné papíry, vystavovat ani akceptovat směnky, poskytovat dary jiným subjektům nebo zřizovat další právnické osoby. (zákon č. 250/2000 Sb., § 34 – 37a)

---

¹³ Zlepšeného výsledku hospodaření dosahuje příspěvková organizace ÚSC v případě, že její výnosy dohromady s příspěvkem od zřizovatele převyšují provozní náklady.

2.5 Dílčí shrnutí

Komparace vybraných aspektů u jednotlivých veřejnoprávních neziskových organizací působících na území České republiky je uvedena v tab. č. 3.

Tabulka 3 Základní rozdíly mezi veřejnoprávními neziskovými organizacemi ČR

	Organizační složka státu	Státní příspěvková organizace	Organizační složka ÚSC	Příspěvková organizace ÚSC
Zřizovatel	orgán státní správy	orgán státní správy	ÚSC	ÚSC
Právní subjektivita	bez právní subjektivity	s právní subjektivitou	bez právní subjektivity	s právní subjektivitou
Hl. zdroje financování	prostředky státního rozpočtu určené správcem kapitoly	vlastní příjmy z hl. činnosti, příspěvek ze státního rozpočtu, dary,...	finanční prostředky z rozpočtu zřizovatele	prostředky z vlastní činnosti, příspěvek z rozpočtu zřizovatele, dary,...
Fondy	rezervní, FKSP	rezervní, FKSP, odměn, reprodukce majetku	x	rezervní, FKSP, odměn, investic
Vznik, zánik, změny	opatřením	zvláštním právním předpisem	rozhodnutím zastupitelstva ÚSC	rozhodnutím zastupitelstva ÚSC
Dodatečné zdroje	x	jiná činnost	x	doplňková činnost

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

3 Charakteristika veřejnoprávních organizací ve Slovenské republice

Veřejnoprávní organizace Slovenské republiky jsou legislativně upravovány zejména zákonem č. 523/2004 Z. z., o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov. V prípade Slovenské republiky jsou jako veřejnoprávní neziskové organizace chápány především rozpočtové organizace (dále jen „RO“) a příspěvkové organizace (dále jen „PO“), jejichž hospodaření a fungování je zachyceno v sedmé části výše zmíněné právní legislativy.

3.1 Rozpočtové organizace

Dle § 1 odst. 1 zákona č. 523/2004 Z. z., lze vymezit rozpočtovou organizaci jako „právní osobu státu, obce nebo vyššího územního celku, která je svými příjmy a výdaji napojená na státní rozpočet, rozpočet obce nebo na rozpočet vyššího územního celku.“ Hlavním důvodem zřízení rozpočtových organizací je zabezpečování úloh státu či zřizovatele, pouze nesmí jít o výkon rozhodovacích pravomocí. Rozpočtovou organizaci je možné zřídit dvěma způsoby: (zákon č. 523/2004 Z. z. § 21)

- a) zákonem,
- b) rozhodnutím zřizovatele (orgán státní správy, obec nebo vyšší územní celek).

V případě, že je organizace zřízena zákonem, plní funkci zřizovatele takový orgán, na jehož rozpočet je RO (popř. PO) napojena. Pokud se jedná o orgán státní správy, zřizovatelem je ministerstvo financí. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 21 odst. 6 – 7)

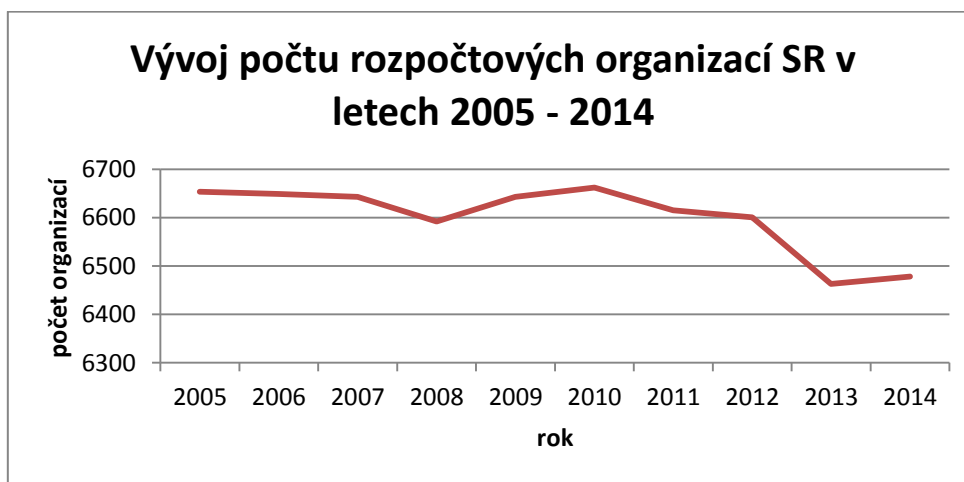
Organizace, které nejsou zřízeny zákonem, je možné zřídit, zrušit, změnit podřízenost nebo způsob financování na základě rozhodnutí zřizovatele, ovšem za předchozího souhlasu Ministerstva financí SR (předcházející souhlas Ministerstva financí SR není vyžadován, pokud je zřizovatelem obec či vyšší územní celek). O zřízení takové organizace vydá její zřizovatel zřizovací listinu. Po splnění všech stanovených podmínek je zřizovatel organizace (kromě obce a kraje) povinen do 7 dnů oznámit ministerstvu financí zřízení RO (nebo PO), její zrušení či případné změny. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 21 odst. 8 - 11, 14)

RO (ani PO) nesmí, obdobně jako organizace v ČR, vystavovat či přijímat směnky. Na základě zákona č. 431/2002 Z. z., o účetnictví jsou tyto organizace povinny vést

podvojně účetnictví, sestavovat a předkládat účetní závěrku, přičemž státní RO (i PO) předkládají i další údaje z účetnictví. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 26 odst. 9)

RO většinou není dovoleno vést podnikatelskou činnost. Pokud však zvláštní zákon stanoví jinak, může organizace podnikat, ale náklady na tuto činnost musí být plně pokryty výnosy z činnosti. Případný zisk zůstává v plné výši k dispozici organizaci a je brán jako doplňkový zdroj financování provozu RO. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 28)

Obr. č. 6 Vývoj počtu rozpočtových organizací SR v letech 2005 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle údajů Štatistického úradu Slovenskej republiky

Z obrázku č. 6 je patrný pokles počtu RO. V roce 2005 jich na území SR působilo 6 654, zatímco v roce 2014 je to 6 478. Nejvíce RO lze nalézt v oblasti veřejné správy a obrany (cca 3 300 organizací) a v oblasti vzdělávání (necelých 2 700 organizací).

3.1.1 Hospodaření rozpočtových organizací

Jak již název napovídá, RO sestavují svůj rozpočet příjmů a výdajů schválený od ústředního orgánu, přičemž respektují závazné ukazatele státního rozpočtu dané zákonem o státním rozpočtu. Tyto organizace tak hospodaří s účelově rozpočtovanými prostředky a s prostředky od jiných subjektů, přičemž nejsou vázány tyto prostředky vrátit. Pokud není stanoveno jinak, RO za pomoci účtů ve Státní pokladně vedou své příjmy na svém příjmovém účtu a výdaje hradí z výdajového účtu, přičemž neexistuje propojení těchto účtů. Tento způsob financování bývá označován jako tzv. *brutto-metoda financování*. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 22; Čulková, Pašková, 2012)

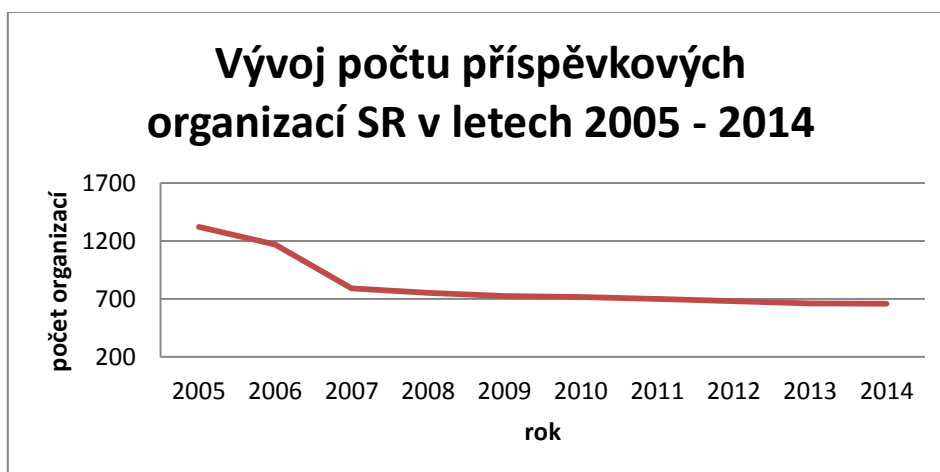
V rámci působnosti RO může fungovat na základě rozhodnutí zřizovatele tzv. *zálohová organizace* („preddavkove organizácie“). Tyto organizace nejsou právníckými osobami a je jim určena výše zálohy a období, po které s ní hospodaří. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 22 odst. 2)

3.2 Příspěvkové organizace

Zákon o rozpočtových pravidlech veřejné správy charakterizuje příspěvkovou organizaci jako „právníckou osobu státu, obce či vyššího územního celku, jejíž výrobní náklady jsou z méně než 50 % pokryty tržbami, a zároveň je napojena na rozpočet svého zřizovatele příspěvkem“ (zákon č. 523/2004 Z. z., § 21 odst. 2). Příspěvkové organizace se zřizují obdobně jako rozpočtové organizace ze zákona nebo rozhodnutím zřizovatele, přičemž zřizovatel je povinen vydat o zřízení příspěvkové organizace zřizovací listinu.

Ostatní ustanovení týkající se zřizování, rušení či změn a dalších povinností platí shodně pro příspěvkové i rozpočtové organizace (jak již bylo naznačeno v kapitole 3.1).

Obr. č. 7 Vývoj počtu příspěvkových organizací SR v letech 2005 - 2014

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle údajů Štatistického úradu Slovenskej republiky

Obr. č. 7 znázorňuje klesající tendenci počtu PO v uplynulých letech 2005 – 2014. Nejvíce PO mělo sídlo na území SR v roce 2005, a to 1 320 organizací, nejméně v roce 2014, tj. 659 PO. Největší množství PO působí v oblastech umění, zábavy, rekreace (kolem 300 organizací) a dále vzdělávání (kolem 200 subjektů).

3.2.1 Hospodaření příspěvkových organizací

Hospodaření PO právně upravuje § 24 zákona o rozpočtových pravidlech veřejné správy. Tato právní úprava ukládá PO hospodařit podle rozpočtu nákladů, výnosů a výsledku hospodaření, přičemž tento rozpočet zahrnuje i příspěvky z rozpočtu zřizovatele a od jiných subjektů nebo prostředky fondů organizace. Zároveň právní legislativa ukládá povinnost předem stanovený rozpočet dodržovat. Vztahy mezi PO a jejím zřizovatelem určují závazné ukazatele státního rozpočtu a ukazatele stanovené zřizovatelem. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 24 odst. 1,2,6)

PO se snaží krýt své výdaje nejdříve ze svých příjmů, teprve pokud příjmy nejsou postačující, mohou použít příspěvek od zřizovatele. Zřizovatel poskytuje organizaci příspěvek na provoz tak, aby rozpočet PO byl vyrovnaný. Organizace může také získat příspěvek na pořízení konkrétního majetku. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 24 odst. 7)

Po skončení rozpočtového roku provádí organizace zúčtování s rozpočtem zřizovatele nebo se státním rozpočtem. Vykazuje-li PO kladný hospodářský výsledek, který nebyl dosažen nesplněním úloh, omezením či zhoršením kvality služeb, musí organizace použít tento kladný výsledek přednostně k uhrazení ztráty z minulých let. Pokud organizace nevykazovala ztrátu nebo je ztráta již vyrovnaná, převede zbývající kladný výsledek do rezervního fondu. Záporný výsledek hospodaření musí organizace uhradit z rezervního fondu či z výsledku podnikatelské činnosti do dvou let, neučiní-li tak, je zřizovatel povinen takovou organizaci zrušit. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 24 odst. 9, 10)

Příspěvkové organizace mohou vytvářet zvláštní fondy¹⁴, tj. rezervní fond dle § 25 zákona o rozpočtových pravidlech veřejné správy a dle zákona č. 152/1994 Z. z., o sociálním fondu tvoří sociální fond.

Rezervní fond tvoří PO z kladného výsledku hospodaření dosaženého v rámci hlavní a podnikatelské činnosti organizace a je využíván na úhradu ztráty z hlavní i vedlejší činnosti. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 25)

---

¹⁴ Dříve vytvářely příspěvkové organizace ze svých odpisů ještě fond reprodukce, který byl využíván na pořízení majetku. Od 1. 1. 2008 byl však novelou zákona č. 431/2002 Z. z., o účetnictví zrušen.

Sociální fond tvoří zaměstnavatelé na realizaci sociální politiky v oblasti péče o zaměstnance. Bližší úpravy o fungování fondu by měly být zachyceny v kolektivní smlouvě či jiném vnitřním předpisu. (Konečná Veverková, 2011)

Pokud PO plní úlohy stanovené zřizovatelem, je dle právní legislativy PO povoleno provádět podnikatelskou činnost nad rámec hlavní činnosti. Tato činnost ovšem nesmí být ztrátová. Příjmy a výdaje z této činnosti se nezahrnují do stanoveného rozpočtu. (zákon č. 523/2004 Z. z., § 28 odst. 2)

3.3 Dílčí shrnutí

V tab. č. 4 lze nalézt základní rozdíly příspěvkových a rozpočtových organizací SR.

Tabulka 4 Komparace některých rozdílů příspěvkových a rozpočtových organizací

Příspěvková organizace	Rozpočtová organizace
napojení na rozpočet zřizovatele příspěvkem	napojení na rozpočet příjmy a výdaji
rozpočet nákladů, výnosů a VH	rozpočet příjmů a výdajů
možná podnikatelská činnost se souhlasem zřizovatele	nelze vykonávat podnikatelskou činnost (pokud zvláštní předpis nestanoví jinak)
zisk z podnikání je převeden do rezervního fondu	zisk z podnikání tvoří doplňkový zdroj financování provozu RO
mohou vytvářet zvláštní fondy	nelze vytvářet fondy (pokud zvláštní předpis nestanoví jinak)

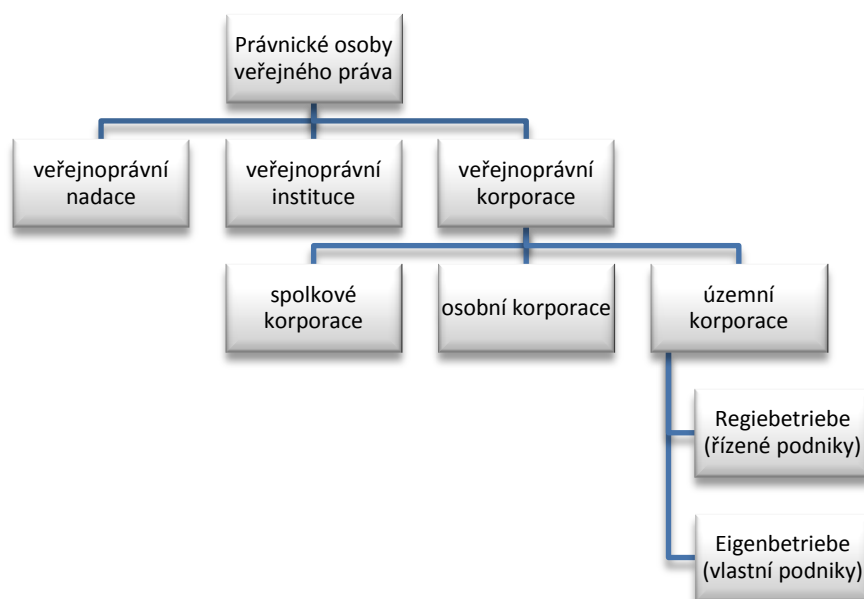
Zdroj: vlastní zpracování, 2015

4 Charakteristika veřejnoprávních organizací v SRN

Dle Lovětinského a Mylkové (2011) jsou příspěvkové organizace, resp. organizační složky typické pouze pro legislativní úpravu ČR a SR. V německém systému národního hospodářství však lze nalézt instituce, které díky svým základním charakteristickým rysům mohou připomínat příspěvkové organizace, popř. organizační složky ČR a SR. Nutno ovšem zmínit, že se jedná spíše o instituce stojící na pomezí neziskového veřejného a soukromého sektoru.

V německém národním hospodářství působí, tzv. *öffentliche Betriebe*, které jsou právními osobami a řídí se ustanoveními veřejného práva. Jak je znázorněno na obrázku č. 8, jedná se o veřejnoprávní nadace (Stiftungen des öffentlichen Rechts), veřejnoprávní instituce (Anstalten des öffentlichen Rechts) a veřejnoprávní korporace (Körperschaften des öffentlichen Rechts), přičemž korporace veřejného práva se mohou ještě dále dělit na spolkové, osobní a územní korporace.

Obr. č. 8 Členění právnických osob veřejného práva v německé právní úpravě

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle closer.org, 2007

Díky jistému napojení podniků na veřejné rozpočty bude dále věnována pozornost pouze **veřejnoprávním institucím (Anstalten des öffentlichen Rechts)** a také organizacím zřizovaným územními korporacemi, tj. **vlastním (Eigenbetriebe) a řízeným podnikům (Regiebetriebe)**. Fungování a provoz organizací zřízených na úrovni územních celků je analogický pro organizace zřízené na úrovni státu.

4.1 Regiebetriebe

Regiebetriebe (dále jen „řízené podniky“) představují nejstarší právní formu v oblasti veřejné správy používanou v Německu. Řízené podniky jsou součástí územních korporací, tj. obcí, okresů, krajů i spolkových zemí, které mohou být jejich zřizovateli a do jejichž rozpočtu jsou řízené podniky většinou plně integrovány. Tyto organizace zpravidla nemají právní subjektivitu, proto jsou nejen rozpočtově, ale i po personální, organizační a právní stránce implementovány do působnosti zřizovatele (nejčastěji obce). Řízené podniky nejčastěji představují útvary veřejné správy. (Brede, 2005)

Legislativní úprava hospodaření řízených podniků je zahrnuta v mnoha právních předpisech, především rozpočtových a daňových zákonech jednotlivých zemí (viz kapitola 5.1).

Dle napojení řízených podniků na veřejné rozpočty lze rozlišovat:

- *reine Regiebetriebe (plně řízené podniky)*, jejichž veškeré příjmy a výdaje jsou zahrnuty v rozpočtu zřizovatele,
- *verselbständige Regiebetriebe (samostatně řízené podniky)*, kdy se v rozpočtu zřizovatele objevuje pouze přebytek nebo schodek hospodaření samostatně řízených podniků. Tyto podniky hospodaří samostatně a sestavují roční účetní závěrku. (wirtschaftslexikon24.com, 2015)

Základem hospodaření řízených podniků je nejčastěji, tzv. *brutto rozpočtový způsob financování*¹⁵, tj. příjmy podniků jsou zároveň i příjmy rozpočtu zřizovatele, stejně tak výdaje organizace jsou hrazeny přímo z rozpočtu zřizovatele. Tyto položky však nelze vzájemně kompenzovat. (Brich, Hasenbalg, 2013; Lovětínský, Mylková, 2011)

Účetnictví řízených podniků je vedeno dle pravidel tzv. *kameralistického účetnictví*¹⁶ (princip popsán v kapitole 5.3), které ovšem představuje pouze nesamostatnou část účetnictví zřizovatele. Kameralistické účetnictví je v SRN využíváno právě u subjektů veřejné správy, především u organizací patřících pod správu územních korporací.

---

¹⁵ Vedení řízených podniků na základě netto rozpočtového způsobu financování je možné pouze ve spolkové zemi Dolní Sasko.

¹⁶ Kameralistické účetnictví bylo dříve využíváno i ve veřejné správě v Československu. V roce 1954 však bylo zrušeno.

4.2 Eigenbetriebe

Právní forma Eigenbetriebe (dále také „vlastní podniky“) se vyskytuje především na úrovni komunálního hospodářství¹⁷. Jejich zřizovatelem může být obec, okres, kraj i jednotlivá spolková země, proto je existence vlastních podniků zachycena v několika zákonech, např. v zákoně o obcích, o krajích, o okresech, a dále ve zvláštních právních předpisech o vlastních podnicích, kde je konkrétněji upraveno např. hospodaření s majetkem, vedení účetnictví, sestavování účetních výkazů apod. Ve spolkové zemi Bavorsko charakterizuje vlastní podniky zákon o obcích v § 88 a dále zákon o vlastních podnicích nejčastěji v § 5 jako společnost bez právní subjektivity, která je z finančního hlediska spravována obcí. (Brede, 2005; Hille, 2003; GO § 88; EibV § 5)

Personální a majetkové zajištění těchto podniků je finančně zabezpečováno z rozpočtu zřizovatele. Prostředky zřizovatele určené k financování vlastních podniků se vyznačují zvláštní povahou (tzv. *Sondervermögen*) a jsou vedeny v účetnictví odděleně od ostatního majetku zřizovatele. Zřizovatel je stále nositelem práv a povinností, ve většině případů jedná jménem vlastních podniků a ručí za jejich závazky celým svým majetkem. (Altug, 2006; Röhl, 2005; Brede, 2005; GO § 88)

Ač tyto podniky nedisponují vlastní právní způsobilostí, jsou do určité míry nezávislé a samostatné vůči zřizovateli, a to především organizačně. Jistou organizační samostatnost dokazuje např. možnost regulovat prostřednictvím stanov vnitřní organizační strukturu. Musí se však pohybovat v mezích zákona o obcích (ve spolkové zemi Bavorsko se jedná o § 88), který stanovuje, že hlavním orgánem vlastních podniků je *správní rada* jmenovaná zastupitelstvem ÚSC a pověřená ekonomickým vedením podniku. *Zastupitelstvo*, kromě jmenování vedení, rozhoduje i o rozdělení zisku, vypořádání ztráty a všech záležitostech svěřených mu zákonem. Další povinně zřizovaný orgán vlastních podniků je *dozorčí výbor*, jehož úkolem je stanovovat smluvní podmínky, jmenovat auditora pro účetní závěrku aj. (Hille, 2003)

Na rozdíl od řízených podniků jsou vlastní podniky založeny na tzv. *netto způsobu (metodě) financování*, dle kterého je v rozpočtu zřizovatele zahrnut pouze odvod zisku nebo pokrytí ztráty, popř. jiné odvody podniků do rozpočtu zřizovatele. Transparentnost

---

¹⁷ Vlastní podniky se mohou zřizovat i na státní úrovni, bývají ale pak označovány spíše jako podniky podle § 26 BHO (Bundeshaushaltsordnung).

a lepší kontrolu ekonomických výsledků vlastních podniků, oproti řízeným podnikům, umožňuje vedení podvojného účetnictví, popř. účetnictví státní správy, sestavování účetních výkazů apod. (Hille, 2003)

4.3 Anstalten des öffentlichen Rechts

Anstalten des öffentlichen Rechts (dále jen „veřejnoprávní instituce“) představují podle nebo zákonem zřízené právnické osoby, kterým jsou svěřeny úkoly veřejné povahy. Jedná se o relativně novou právní formu, jejíž první legislativní úprava se objevuje až v roce 1994. Právní rámec fungování a řízení těchto institucí je zakomponován většinou v zákoně o obcích jednotlivých spolkových zemí (např. v Bavorsku se jedná o § 89 Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern) a dále podrobněji upraven ve stanovách konkrétních institucí. Tato právní úprava některými svými charakteristickými prvky připomíná i organizace soukromého práva (např. s. r. o. či a. s.). (juraforum.de, 2015; GO § 89)

Právní úprava rozeznává:

- *veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou* (rechtsfähige Anstalten des öffentlichen Rechts), které stojí odděleně od státní správy a vykonávají svoji činnost nezávisle,
- *veřejnoprávní instituce bez právní subjektivity* (nicht – rechtsfähige Anstalten des öffentlichen Rechts), které jsou součástí státních, popř. komunálních organizací, tudíž nejsou samy nositeli práv a povinností a jejich fungování podléhá bezprostřední režii zřizovatele, ale přesto jsou organizačně samostatné. (Schneidewind, 2011)

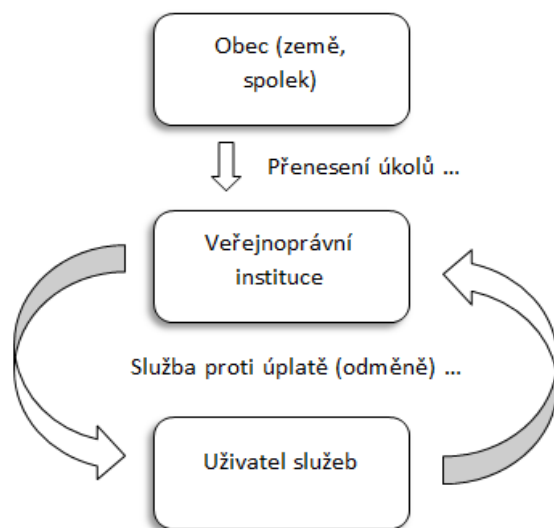
Zřizovatelem veřejnoprávních institucí může být obec, spolková země či stát. Ti jsou povinni poskytnout institucím finanční prostředky, které jim umožní plnění přidělených úkolů, a zároveň ručí za všechny závazky svých institucí. Orgány veřejnoprávních institucí jsou dle bavorského zákona o obcích § 90 *představenstvo* a *správní rada*. Představenstvo je jmenováno správní radou na pět let, vede instituci na vlastní odpovědnost, zastupuje ji navenek a informuje správní radu o všech důležitých záležitostech. Správní rada je stanovována rozhodnutím zřizovatele nejvýše na 6 let

a má dozorčí a částečné rozhodovací kompetence (rozhoduje o přijetí stanov, využití zisku, sestavuje rozpočet a roční závěrku atd.). (Hille, 2003; Schneidewind, 2011)

Veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou vedou účetnictví vycházející zpravidla z principů podvojného účetnictví. Případná ztráta hospodaření by měla být uhrazena buď z rozpočtu zřizovatele, nebo ze zisku instituce v následujících pěti letech. Pokud se jedná o veřejnoprávní instituce, kterým není přiznána právní subjektivita, zaznamenávají své hospodaření pouze v peněžním deníku. (Hille, 2003)

Veřejnoprávní instituce nejsou organizovány na základě členství osob jako územní korporace. Jejich hlavním smyslem je především poskytnutí služby (užitku). Obrázek č. 9 znázorňuje, že mezi veřejnoprávní institucí a uživatelem je přímý vztah (týká se především institucí s právní subjektivitou), tzn. poskytování služeb probíhá bezprostředně mezi institucí a uživatelem, zatímco zřizovatel se této „výměny“ z žádného hlediska neúčastní, pouze předá veřejnoprávní instituci příslušné pravomoci. (Mroß, 2015)

Obr. č. 9 Vztahy veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle Mroß, 2015

Jako příklad veřejnoprávních institucí lze uvést školy, univerzity, lázně, městské dopravní podniky, krajské nemocnice apod.

4.4 Dílčí shrnutí

Závěrečné porovnání jednotlivých vybraných forem veřejnoprávních organizací ve Spolkové republice Německo je uvedeno v tabulce 5.

Tabulka 5 Komparace některých základních rozdílů veřejnoprávních organizací SRN

Řízené podniky (Regiebetriebe)	Vlastní podniky (Eigenbetriebe)	Veřejnoprávní instituce (Anstalt des öffentlichen Rechts)
ÚSC, spolkové země, (stát)	ÚSC, spolkové země, (stát)	ÚSC, spolkové země, stát
bez právní subjektivity	bez právní subjektivity	s, bez či s částečnou právní subjektivitou
rozpočtově implementovány do rozpočtu zřizovatele	na rozpočet zřizovatele napojeny saldem	zřizovatel poskytuje fin. prostředky k plnění úkolů
kamerální účetnictví	podvojně účetnictví	podvojně účetnictví
žádné vlastní orgány	správní rada, dozorčí výbor, zastupitelstvo (rada) zřizovatele	představenstvo, správní rada

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

5 Vybrané rozdíly mezi jednotlivými zeměmi

Díky dřívějšímu společnému vývoji právních řádů České a Slovenské republiky, je úprava veřejnoprávních neziskových organizací v těchto zemích téměř totožná. Zásadnější rozdíly se nacházejí v porovnání se Spolkovou republikou Německo, kde působí organizace pouze s určitou vazbou na veřejné rozpočty, nejde však o totožné instituce jako v ČR či SR. (Lovětínský, Mylková, 2011)

V následujících podkapitolách je komparace u každé vybrané problematiky prováděna zpravidla nejprve pro organizační složky v České republice, rozpočtové organizace Slovenské republiky a řízené podniky v SRN, a poté následuje komparace k dané problematice pro příspěvkové organizace u nás, příspěvkové organizace na Slovensku, vlastní podniky a veřejnoprávní instituce SRN. Hlavním kritériem pro utvoření právě těchto dvou skupin jsou především jejich společné znaky z hlediska financování a navázání na veřejné rozpočty. Zatímco u první skupiny je jasné plné napojení na rozpočet zřizovatele (brutto rozpočtový způsob financování) a téměř žádná samostatnost v hospodaření a fungování, u druhé skupiny lze sledovat jistou autonomii a napojení na rozpočet pouze příspěvkem, tedy saldem vlastního rozpočtu (netto metoda financování).

5.1 Právní rámec

V souvislosti se snahou o decentralizaci veřejné správy, a zároveň plánovaným vstupem České a Slovenské republiky do Evropské unie, probíhala v obou zmiňovaných zemích reforma veřejné správy. V ČR to bylo především v letech 2000 – 2003, ve SR v období 2002 – 2004. Tyto reformy měly samozřejmě vliv i na právní úpravu vztahující se k veřejnoprávním neziskovým organizacím. V České republice vstoupila v platnost nejdůležitější legislativa týkající se těchto organizací právě v uvedeném období, zejména v roce 2000. Jednalo se především o následující zákony vztahující se k:

1. veřejnoprávním organizacím zřizovaným státem:
  - zákon č. 219/2000 Sb., zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů,
  - zákon č. 218/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů,

2. veřejnoprávními organizacím zřizovaným ÚSC:

- zákon č. 250/2000 Sb., zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Na Slovensku dává obcím či krajům možnost zřizovat vlastní rozpočtovou či příspěvkovou organizaci primárně zákon o obecném zřízení nebo o samosprávě vyšších územních celků. Podrobnější úprava ohledně fungování a hospodaření veřejnoprávních neziskových organizací, zřizovaných na úrovni státu i ÚSC, je zahrnuta v jedné právní úpravě, tj. zákon č. 523/2004 Z. z. Opět je z data přijetí zákona patrná návaznost na reformu veřejné správy. Stejně tak byly v tomto období novelizovány zákony o obecném zřízení a o samosprávě vyšších územních celků. Konkrétně tedy hrají na Slovensku důležitou roli v oblasti veřejnoprávních neziskových organizací tyto zákony:

- zákon č. 523/2004 Z. z., zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 369/1990 Zb., zákon o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 302/2001 Z. z., zákon o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), v znení neskorších predpisov.

V sousedním Německu je právní úprava velmi členitá a v každé spolkové zemi se legislativní předpisy mohou nepatrně lišit. Obecně však platí, že právo zřizovat vlastní či řízené podniky a veřejnoprávní instituce je zachyceno zejména v zákonech o obcích, o krajích či o okresech. Organizace zřízené na úrovni státu jsou pak upraveny zákonem o státním rozpočtu (Bundeshaushaltsordnung). Konkrétně např. ve spolkové zemi Bavorsko se jedná o:

- Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern (především § 86 – § 91, § 103 - § 107),
- Landkreisordnung für den Freistaat Bayern (především § 74 - § 79, § 89 - § 93),
- Bezirksordnung für den Freistaat Bayern (především § 72 - § 77, § 85 - § 89).

V mezích těchto zákonů je dále vymezena speciální právní úprava pro vlastní podniky - Eigenbetriebsverordnung. Základní ustanovení ohledně veřejnoprávních institucí,

uvedená ve výše zmíněných zákonech, jsou konkretizována podnikovými stanovami, popř. jsou jedinečné instituce upraveny zvláštním zákonem (například opět v Bavorsku je možné nalézt Bayerisches Archivgesetz, Verordnung über die Bayerische Akademie der Schönen Künste apod.). Úprava řízených podniků se nachází v jednotlivých rozpočtových (např. Haushaltsordnung des Freistaates Bayern § 26) nebo daňových zákonech. Zákon o obcích (Gemeindeordnung) většiny spolkových zemí připouští také možnost vést řízené podniky zcela nebo částečně dle pravidel zákona o vlastních podnicích (Eigenbetriebsverordnung). Např. ve spolkové zemi Bavorsko je tato možnost uvedena v § 88 odst. 6 zákona o obcích (Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern).

Samozřejmě ve všech státech je nutno brát v úvahu i celou řadu dalších legislativních předpisů dané země, tj. předpisy týkající se vedení účetnictví, daňové problematiky, veřejných zakázek apod., ale také i legislativu Evropské unie.

5.2 Základní charakteristické rysy

Z pohledu základního definování právní formy je možné objevit podstatnou odlišnost **v právním řádu Slovenské republiky** (viz kapitola 3.2 a zákon č. 523/2004 Z. z.), **kde příspěvkové organizace jsou vymezeny mimo jiné i vyšší výrobních nákladů a výnosů**. Zákonem je stanoveno, že pokud tržby pokryjí z více jak 50 % náklady, jsou příspěvkové organizace povinny změnit svoji právní formu na obchodní společnost. Jak uvádí Mitwallyová (2014), v případě, že by podobná formulace platila i v české legislativě, přineslo by to nemalé problémy pro příspěvkové organizace, které se snaží zvyšovat své výnosy doplňkovou činností.

Organizační složky, rozpočtové organizace, vlastní podniky

Určité odlišnosti se objevují i v určení právní subjektivity¹⁸ a statutu právnické osoby. **OSS na území ČR nejsou považovány za právnické osoby a nemají ani právní subjektivitu. To organizační složky ÚSC v České republice již jsou právními osobami, ale stále nemají právní subjektivitu.**

---

¹⁸ K 1. 1. 2014, kdy nabyt účinnosti NOZ, došlo ke změně mnoha pojmů, např. je namísto pojmu právní subjektivita používán pojem právní osobnost (§ 15), právnické osoby jsou nahrazeny pojmem obchodní korporace (§ 210) či právní úkony jsou právním jednáním atd. Ovšem zákony upravující veřejnoprávní organizace stále používají dříve zavedené pojmy, proto i v této práci jsou používány tyto původní pojmy.

Na Slovensku je situace nepatrně odlišná – **rozpočtové organizace zřízené na jakékoliv úrovni jsou právními osobami s právní subjektivitou.**

Ve Spolkové republice Německo si obdobně, jako organizační složky ÚSC ČR, stojí **řízené podniky (Regiebetriebe), tj. jsou právními osobami bez právní subjektivity.**

Príspevkové organizace ČR a SR, řízené podniky, veřejnoprávní instituce

Při sledování právní subjektivity příspěvkových organizací České a Slovenské republiky nelze nalézt žádné rozdíly, **oba typy organizací jsou právními osobami s právní subjektivitou.**

Německé veřejnoprávní instituce jsou právními osobami, ale právní úprava rozlišuje nejen instituce s právní subjektivitou, které z pohledu českého vymezení připomínají spíše neziskové organizace zřizované na základě zvláštního zákona (např. veřejnoprávní vysílání, Deutsche Bundesbank), či instituce bez právní subjektivity (např. školy), ale umožňuje zřizovat i veřejnoprávní instituce s částečnou právní subjektivitou. Organizace s částečnou právní subjektivitou jsou zařazeny do všeobecné státní správy, ovšem v majetkoprávních otázkách vystupují vůči třetí straně samostatně. Jedná se např. o Deutsche Bundesbahn, Spolkový úřad práce (Bundesagentur für Arbeit), Německou meteorologickou stanici v Offenbachu am Main (Deutscher Wetterdienst) apod. Ovšem zřizovatel stále ručí za závazky těchto institucí bez ohledu na právní subjektivitu. **Vlastní podniky (Eigenbetriebe) sice nemají právní subjektivitu** jako takovou, ale jistou nezávislost a samostatnost vykazují (především v oblasti personální a majetkové).

Pro lepší přehlednost je v tab. č. 6 vždy uvedeno (označeno křížkem) nejčastější určení, zda je přiznána dané organizaci právní subjektivita a je právnickou osobou. Při hlubším studiu dané problematiky se samozřejmě mohou najít i výjimky odporující uvedenému. Například úřady práce, sociálních věcí a rodiny na Slovensku jsou rozpočtové organizace a měly by tudíž mít právní subjektivitu. Ta jim ale od 1. 1. 2015 byla zrušena v rámci modernizace a zkvalitňování služeb. (UPSVAR, 2014)

Tabulka 6 Právní subjektivita jednotlivých organizací

	Právnícká osoba	Právní subjektivita
OSS ČR		
OS ÚSC ČR	x	
RO SR	x	x
Řízené podniky SRN	x	
PO ČR	x	x
PO SR	x	x
Veřejnoprávní instituce SRN	x	(x)
Vlastní podniky SRN	x	

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

5.3 Vedení účetnictví

V této podkapitole je pouze naznačeno, které organizace jsou účetní jednotkou či jakým způsobem zaznamenávají své hospodaření. Konkrétnější rozdíly v aplikaci jednotlivých účetních postupů nejsou předmětem této práce.

Organizační složky, rozpočtové organizace, vlastní podniky

Většina OSS v ČR je dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, účetní jednotkou a vztahuje se na ně povinnost vést účetnictví v plném rozsahu dle § 4 tohoto zákona ode dne svého vzniku do dne svého zániku a plnit další náležitosti stanovené touto legislativou. **Organizační složka ÚSC není účetní jednotkou** a své příjmy a výdaje zaznamenává v peněžním deníku uspořádaném dle rozpočtové skladby. To umožní promítnout hospodaření organizační složky ÚSC do účetnictví zřizovatele.

Obdobné postavení jako OSS v České republice mají i rozpočtové organizace na Slovensku, které jsou účetní jednotkou a mají tedy povinnost účtovat v soustavě podvojného účetnictví.

Podvojně účetnictví je využíváno i při zobrazování hospodaření **samostatných řízených podniků (verselbständigte Regiebetriebe). Německé plně řízené podniky (reine Regiebetriebe)**, na rozdíl od OSS v ČR či rozpočtových organizací ve Slovenské republice, **nezpracovávají účetnictví, ale vedou své příjmy a výdaje v deníku dle pravidel tzv. kameralistického účetnictví.** Kameralistické účetnictví sleduje pouze peněžní toky (majetek je veden v pomocných knihách), tj. vede zvlášť účet pro příjmy a zvlášť pro výdaje, přičemž tyto účty jsou v podstatě jednostranné. Tím se zásadně

odlišují od účtů podvojného účetnictví, které mají vždy dvě strany. Na obrázku 10 je znázorněn jednoduchý kameralistický účet, kde do prvního sloupce se zaznamenává popis operace, do druhého sloupce označený „Soll“ se zapisuje výše rozpočtované pohledávky, resp. závazku a do posledního sloupce „Ist“ se zachytí skutečné plnění, tj. částka, která již byla přijata (vyplacena). Snadno tak po skončení účetního období jde zjistit stav na obou účtech a následně výsledek hospodaření (v ideálním případě vyrovnaný). (zákon č. 563/1991 Sb., zákon č. 431/2002 Z. z., Schauer, 2012)

Obr. č. 10 Kameralistický účet

Příjmový účet (resp. Výdajový účet)		
Text	Soll	Ist

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle Schauer, 2012

Příspěvkové organizace ČR a SR, řízené podniky, veřejnoprávní instituce

SPO i příspěvkové organizace ÚSC v České republice jsou účetní jednotkou. Dle § 9 odst. 3 písm. c) zákona o účetnictví je příspěvkovým organizacím povoleno vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu (pokud nejsou konsolidovanou účetní jednotkou a rozhodne o tom zřizovatel).

Na Slovensku je problematika účetnictví primárně upravena zákonem č. 431/2002 Z. z., o účtovníctve, v znení neskorších predpisov, který **ukládá příspěvkovým organizacím povinnost vést účetnictví v plném rozsahu** dle pravidel tohoto zákona.

Vést podvojný účetnictví, popř. účetnictví státní správy je povinné i pro německé organizace – vlastní podniky a veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou. **Instituce bez právní subjektivity zaznamenávají své hospodaření pouze v peněžním deníku.**

5.4 Vnitřní organizační struktura

Co se týče statutárních a kontrolních orgánů, lze si povšimnout nepatrných rozdílů mezi orgány jednotlivých států, ovšem jedná se spíše o rozdílnou terminologii a odlišné rozdělení pravomocí mezi jednotlivé orgány.

Organizační složky, rozpočtové organizace, řízené podniky

Zákon č. 219/2000 Sb. upravuje postavení orgánů OSS, přičemž:

- **statutární orgán má postavení vedoucího organizační složky** (totéž platí i pro organizační složky ÚSC). Tento vedoucí činí právní úkony jménem státu, popř. může na základě písemného pověření určit k vybraným úkolům jiného vedoucího zaměstnance OSS.
- **kontrolní činnost** provádí v první řadě zřizovatel¹⁹, dále i např. NKÚ nebo kontrolní orgány dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Na Slovensku je organizační struktura rozpočtových organizací obdobná jako v ČR. Lze tedy konstatovat, že:

- **statutárním orgánem je zřizovatelem jmenovaný statutární zástupce**, který plní úlohu vedoucího a zodpovídá za hospodaření s rozpočtovými prostředky.
- **kontrolu** provádí zřizovatel, Ministerstvo financí SR, NKÚ či Úřad vlády SR.

V SRN představují řízené podniky nejen právně a hospodářsky, ale také i organizačně nesamostatné subjekty. Ty jsou součástí nejčastěji obecní samosprávy a jsou zcela začleněny do jejich organizace. Z tohoto důvodu **nemají řízené podniky žádné vlastní typické samostatné orgány**. Často však starosta (primátor) předá některé své rozhodovací pravomoci vedoucímu, který dohlíží na chod podniku. Jménem podniku však stále jedná zřizovatel a rozhodovací kompetence zůstávají ve větší míře zastupitelstvu (radě) zřizovatele.

Příspěvkové organizace ČR a SR, vlastní podniky, veřejnoprávní instituce

U příspěvkových organizací v České republice je:

- **statutárním orgánem ředitel (vedoucí)** jmenovaný (řízený, odvolávaný apod.) zastupitelstvem zřizovatele zpravidla na základě konkurzního řízení,
- **kontrolním orgánem** zřizovatel, NKÚ nebo kontrolní orgány dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů.

Příspěvkové organizace nemají tedy žádné orgány jako např. představenstvo či dozorčí radu a zřizovatel tak nemusí vynakládat další finanční prostředky na jejich provoz (funkce dozorčího výboru zajišťuje zřizovatel).

---

¹⁹ Zřizovatel zpravidla schvaluje účetní závěrku a dále může kontrolovat nejrůznější oblasti hospodaření organizace, např. finanční hospodaření, prevenci možných rizik, dodržování právních předpisů atd.

Na Slovensku platí totéž, co pro instituce v ČR, tj. struktura orgánů pro PO se shoduje se strukturou u RO (popsáno již výše).

V SRN je organizační struktura částečně vymezena zákonem o vlastních podnicích (Eigenbetriebsverordnung) a dále podrobněji upravena pomocí stanov, může se tedy nepatrně lišit napříč jednotlivými spolkovými zeměmi. V obecných konturách však platí, že zásadními orgány vlastních podniků jsou:

- **správní rada v čele s ředitelem**, stanovená zastupitelstvem zřizovatele a pověřena nezávislým vedením vlastních podniků,
- **dozorčí výbor**, k jehož nejdůležitějším úkolům patří stanovovat podmínky pro jednání vlastních podniků s ostatními institucemi, schvalování zvýšení výdajů, jmenování auditora pro účetní závěrku apod.,
- **zastupitelstvo zřizovatele**, které rozhoduje v nejdůležitějších záležitostech.

Další podrobnosti o počtu členů správní rady, o vztazích mezi členy, o jmenování hlavního vedoucího apod. jsou zachyceny v předpisech jednotlivých spolkových zemí.

Orgány veřejnoprávních institucí jsou upraveny spíše v zákonech o obcích (např. v Bavorsku jde o § 90 Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern). Dle tohoto předpisu jsou hlavními orgány veřejnoprávních institucí:

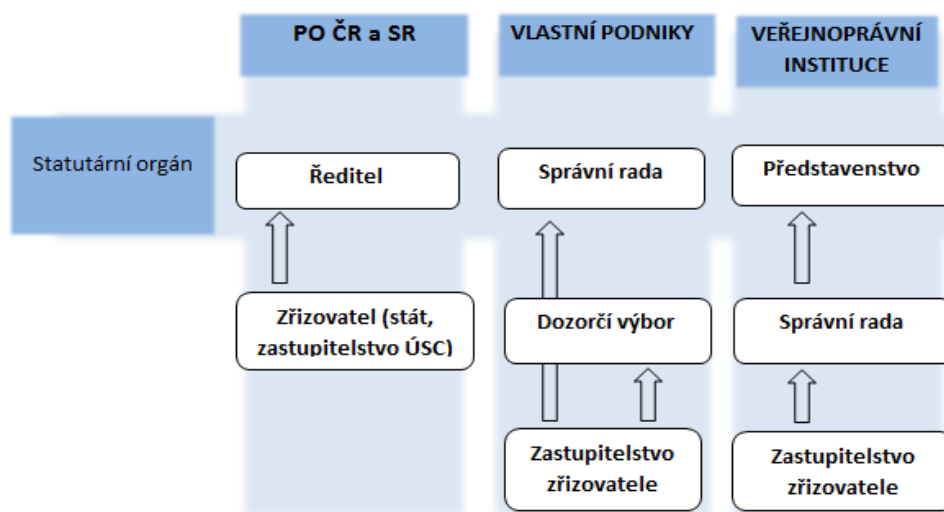
- **představenstvo**, které má na starosti vedení instituce v pětiletém funkčním období,
- **správní rada** jmenovaná zastupitelstvem zřizovatele zpravidla na 6 let. Správní rada dále schvaluje stanovy, jmenuje představenstvo, stanovuje rozpočet či všeobecně platnou výši sazeb a poplatků pro příjemce služeb atd.
- **zastupitelstvo zřizovatele**, který má zpravidla pouze kontrolní funkci (nepředstavuje tak významný orgán s rozhodovacími pravomoci jako u vlastních podniků).

Kontrolu hospodaření vlastních podniků i veřejnoprávních institucí mohou kromě zastupitelstva zřizovatele vykonávat např. dle zákona o obcích spolkové země Bavorsko i orgány státní správy (např. zemský sněm) či členové Bayerischer Kommunalen Prüfungsverband.

Orgány jednotlivých organizací jsou zachyceny na obrázku 11 (šipky naznačují, který orgán může jmenovat jiné).

Obr. č. 11 Orgány vybraných organizací a vazby mezi nimi

Zdroj: vlastní zpracování, 2015

Ve všech zemích se potýkají neziskové organizace s nedostatky ve správě a struktuře. Díky značnému politickému vlivu a jmenování vedoucích pracovníků radou (zastupitelstvem) zřizovatele může docházet k obsazování vedoucích pozic lidmi bez dostatečného vzdělání či praxe v oboru. Špatná vnitřní struktura s nedostatečně vzdělanými vedoucími pracovníky je považována za ohrožení těchto organizací. Tuto situaci by vyřešilo např. povinné vzdělávání představitelů organizací a volených zástupců v oblasti veřejného práva (zákon o obcích, zákon o veřejných zakázkách atd.).

5.5 Vlastnictví majetku

V problematice týkající se vlastnictví majetku v jednotlivých zemích je také možné pozorovat jistou diferencovanost, především mezi PO v ČR a vlastními podniky v SRN.

Organizační složky, rozpočtové organizace, vlastní podniky

V České republice OSS nevlastní majetek, pouze hospodaří s majetkem svěřeným jim státem. U tohoto majetku neprovádějí účetní odpisy, daňově odepisují pouze majetek používaný pro zabezpečení činnosti, která podléhá dani z příjmů. Zákon č. 219/2000 Sb. sice dovoluje OSS nabývat majetek ke své činnosti na základě např. darovací smlouvy, ale i tento majetek patří státu. **Opět obdobné podmínky pro vlastnictví a správu majetku platí i pro rozpočtové organizace na Slovensku.**

Stejně tak řízené podniky v Německu nevlastní majetek ani nevystupují svým jménem v majetkoprávních vztazích.

Příspěvkové organizace ČR a SR, řízené podniky, veřejnoprávní instituce

Státní příspěvkové organizace mají jednoznačnou právní úpravu, tj. **bezsporu hospodaří s majetkem státu a veškerý nabývaný majetek získávají pro stát. Ovšem o možnosti příspěvkových organizací ÚSC v ČR vlastnit majetek se vedou spory,** zejména díky nejednoznačnosti zákona č. 250/2000 Sb. Díky vzniklým výkladovým i aplikačním nejasnostem bylo novelou do tohoto právního předpisu doplněno, že příspěvková organizace nemůže nabýt žádný majetek bez souhlasu zřizovatele. Mitwallyová (2012) pak dochází k tomu, že se souhlasem zřizovatele je tedy možné nabývat vlastnictví majetku. Tomu odpovídá i stanovisko Ministerstva financí ČR (2009), které uvádí, že příspěvkové organizace ÚSC mohou být a jsou vlastníky majetku. Merlíčková Růžičková (2011) zastává názor, že záleží, jak je pohlíženo na příspěvek od zřizovatele, díky kterému byl majetek pořízen. Pokud je na příspěvek pohlíženo jako na dotaci, je stále diskutabilní, zda s poskytnutím příspěvku pozbyl zřizovatel i vlastnická práva. V případě, že je příspěvek chápán jako zúčtovací vztah na pokrytí schodku, pak je jednoznačně nabytý majetek majetkem vlastním. Zákonem je však stanoveno, že v případě zániku příspěvkových organizací přejde majetek do vlastnictví zřizovatele. Zejména na základě této možnosti pak někteří autoři dochází k závěru, že příspěvkové organizace nemohou nabývat svůj vlastní majetek. Tato problematika je stále nejednoznačná a diskutabilní a je proto nutné ji přesněji definovat.

Úprava této problematiky ve Slovenské republice je jednoznačná, **PO nemají vlastní majetek a hospodaří tak pouze s majetkem státu.**

V SRN je **majtkový prvek vlastních podniků,** stejně jako v ČR a SR, financován z rozpočtu zřizovatele a zpravidla **bývá i v jeho vlastnictví. Ovšem tento majetek stojí v účetnictví zřizovatele odděleně od ostatního, jde totiž o tzv. majetek se zvláštním právním postavením (Sondervermögen)²⁰, typický právě pro vlastní podniky.** Tento majetek je poskytován vlastním podnikům účelově, musí tak být využíván k předmětu činnosti určenému zřizovatelem. Charakter zvláštního majetku je

---

²⁰ Jako příklad zvláštního majetku lze uvést majetek Bundeseisenbahn (německé železnice) nebo speciální fond pro stabilizaci finančních trhů (tzv. SoFFin - Sonderfonds Finanzmarktstabilisierung).

přidělen majetku vlastních podniků v Bavorsku zákonem o vlastních podnicích v § 5 (Eigenbetriebsverordnung). V jiných spolkových zemích může být tato problematika definována v zákoně o obcích, např. zákon o obcích země Severní Porýní – Vestfálsko (Gemeindeordnung für das Land Nordrhein-Westfalen) zachycuje tuto problematiku v § 97. Ovšem v žádné spolkové zemi není zákonem zakázáno využívat mimo tzv. zvláštního majetku, poskytnutého zřizovatelem, i majetek vlastní. Veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou jsou ještě více nezávislé na svém zřizovateli než vlastní podniky. **Mohou proto hospodařit kromě majetku zřizovatele**, ke kterému mají ve stanovách předem vymezena věcná práva (je tak stále ve vlastnictví zřizovatele), **i se svým vlastním majetkem**, nabytým vlastní činností. Toto tvrzení dokládá i fakt, že veřejnoprávní instituce mohou být insolventní a při případném zániku těchto institucí přechází na zřizovatele pouze majetek vymezený ve zřizovací listině. **Veřejnoprávní instituce bez právní subjektivity vystupují v majetkoprávních vztazích jménem svého zřizovatele a nabytý majetek tak patří zřizovateli.** (GO § 96; Havlan, 2007; Lovětínský, Mylková, 2011; Voltnerová, Tégl, 2011; Mitwallyová, 2014)

5.6 Financování veřejnoprávních neziskových organizací

Specifický způsob financování je jeden z typických znaků veřejnoprávních neziskových organizací, kterým se odlišují od organizací v privátní sféře. I přesto, že byl způsob financování základním kritériem při výběru německých veřejnoprávních organizací (řízených podniků, vlastních podniků a veřejnoprávní institucí), je možné na příkladu financování divadel vidět rozdílnou výši příspěvků plynoucích do této oblasti (viz tabulka 7). Tabulka 7 jednoznačně dokazuje, že **příspěvky z veřejných rozpočtů jsou pro jednotlivá divadla primárním a tudíž nepostradatelným zdrojem financování.**

Tabulka 7 zobrazuje především náklady a výnosy divadel v České a Slovenské republice a také ve Spolkové republice Německo. Ve všech státech se jedná pouze o veřejná divadla, soukromá v této tabulce nejsou uvažována. V ČR jsou veřejná divadla zřizována jako příspěvkové organizace Ministerstva kultury (1), MŠMT (4), krajů (2) a měst či obcí (32). Na Slovensku jsou veřejná divadla zakládána jako příspěvkové organizace ve zřizovatelské působnosti státu, VÚC a obcí. V Německu divadla fungují jako řízené podniky (32), vlastní podniky (33), veřejnoprávní instituce (8), společnosti s ručením omezeným fungující dle veřejného práva (52) apod. (Národní

informační a poradenské středisko pro kulturu, 2013; MK SR, 2014; Deutsche Bühnenverein, 2013)

Ve všech zemích představují vlastní finanční prostředky pouze minimální část celkových zdrojů a je tedy nutné dotovat hospodaření divadel z veřejných rozpočtů. **Podíl veřejných příspěvků na celkových výnosech je nejnižší na Slovensku (71 % z celkových výnosů), obdobný je v ČR (72 %), nejvyšší je v SRN (81 %).** Stěžejní část finančních zdrojů na provoz divadel je v každé zemi poskytována z odlišné úrovně veřejných rozpočtů. V ČR poskytují divadlům nejvíce finančních prostředků obce a města (1 748 388,7 tis. Kč), nejméně kraje (143 164 tis. Kč). Slovenská divadla jsou dotována převážně ze státního rozpočtu (706 816,4 tis. Kč), shodně jako v ČR přispívají na provoz divadel nejméně kraje (32 840,4 tis. Kč). V Německu nejvíce financují divadla ze svých rozpočtů obce a města (30 211 320 tis. Kč) a téměř stejnou výši finančních prostředků přispívají i spolkové země (29 310 178 tis. Kč).

Tabulka 7 Financování veřejných divadel v sezóně 2012/2013 (v tis. Kč)²¹

	ČR	SR	SRN	
Počet divadel	39	29	142	
Celkové náklady	3.623.967,6	1.472.148,4	54.274.465	
Celkové výnosy	3.642.193,3	1.465.899,7	73.824.575	
Příspěvky z veřejných rozpočtů celkem	2.612.012,3	1.035.220,5	59.801.160	
v tom	Příspěvky ze státního rozpočtu	720.459,6	706.816,4	275.402
	Příspěvky z rozpočtu krajů/spolkových zemí	143.164,0	32.840,4	29.310.178
	Příspěvky z rozpočtu obcí a měst	1.748.388,7	295.563,8	30.211.320
Podíl veřejných příspěvků na celkových výnosech	72 %	71 %	81 %	

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle Národní informační a poradenské středisko pro kulturu 2013; MK SR 2014; Deutsche Bühnenverein, 2013

Provoz divadel (i většiny dalších neziskových organizací ve veřejném sektoru) není bez příspěvku z veřejných rozpočtů v současné době možný. Dá se ale předpokládat,

²¹ Pro přepočtení jednotlivých hodnot z EUR na Kč, v případě SR a SRN, byl použit průměrný kurz za rok 2013, tj. 25.974 Kč. (dostupný z: <http://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/2013/>)

že tyto příspěvky budou v budoucnosti spíše klesat a vysoká míra závislosti na veřejných zdrojích tak představuje ohrožení pro tyto organizace. **Proto je na místě hledat nové zdroje financování. Nabízí se čerpání prostředků z mezinárodních finančních zdrojů i ze zdrojů EU.** Je tedy nutné zaměřit se na zvyšování kvalifikace a profesionality zaměstnanců i vedoucích pracovníků v těchto oblastech a díky vyšší aktivitě při předkládání projektů a také profesionálnímu přístupu získávat více finančních prostředků z fondů EU, dotačních programů, grantů apod. **U některých organizací by připadalo v úvahu zlepšení či rozšíření podnikatelské činnosti nebo zviditelnění se pomocí marketingových aktiv, což by přineslo finanční prostředky od sponzorů a jiných soukromých subjektů. Další možností, jak snížit závislost na veřejných prostředcích, je obrátit se k soukromému sektoru.** V Německu je již poměrně často využívána spolupráce veřejného a soukromého sektoru (Public-private partnership – PPP), např. v oblasti dopravy a budování infrastruktury. Veřejný sektor nevyužívá od soukromého pouze finanční prostředky, ale také jeho zkušenosti a odborné znalosti. V ČR i SR je tato forma teprve v začátcích a představuje tak velkou příležitost pro neziskové organizace.

Příkladem PPP projektu v ČR může být vybudování nového depa, na kterém se dohodl plzeňský magistrát (Plzeňské městské dopravní podniky) a Škoda Transportation. Město zaplatí za služby soukromé firmy cca 12 miliard Kč, přesto po dobu trvání smlouvy díky této formě spolupráce ušetří přibližně 2 miliardy Kč. Jako jiný příklad lze uvést rekonstrukci 49 škol v německém kraji Offenbach. Tento projekt realizuje kraj Offenbach ve spolupráci s firmou Hochtief, přičemž kdyby tuto náročnou rekonstrukci financoval pouze kraj, náklady by se vyšplhaly přibližně na 500 768 tis. eur. Díky PPP projektu ovšem náklady klesnou o 90 500 tis. eur (cca 18 %) na 410 000 tis. eur. (Hochtief, 2005; Asociace pro rozvoj infrastruktury, 2014)

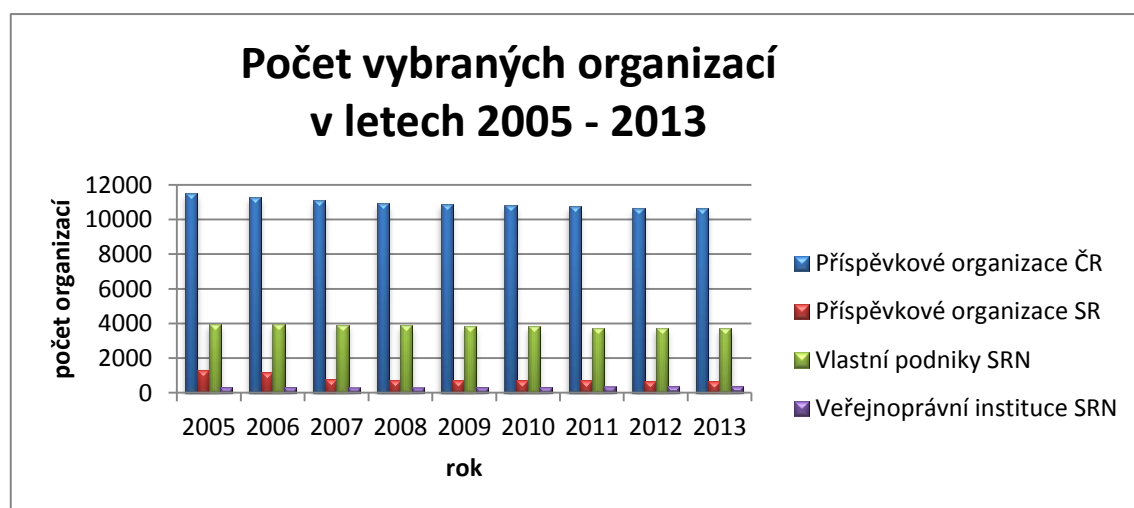
5.7 Základní statistické přehledy

Tato podkapitola obsahuje přehled o základních statistických údajích týkajících se veřejnoprávních neziskových organizací. Zejména jsou dále uvedena statistická data o organizacích, pro které je typická netto metoda financování. Organizace vyznačující se brutto metodou financování zpravidla nemívají právní subjektivitu a neprovádí se

u nich důsledné statistické zjišťování. Údaje o jejich počtech, zřizovatelích apod. by tedy byly spíše nepřesné odhady, proto zde nebudou uvedeny.

Na obrázku 12 jsou zachyceny počty českých a slovenských příspěvkových organizací, vlastních podniků a veřejnoprávních institucí v SRN. Je patrné, že největší počet těchto organizací vykazuje ČR, dále SRN v podobě vlastních podniků, následují příspěvkové organizace SR a jako poslední jsou zde zastoupeny veřejnoprávní instituce SRN (v řádech stovek subjektů). **Všechny organizace bez rozdílu však vykazují, co se počtu týče, mírný klesající trend.**

Obr. č. 12 Vývoj počtu organizací v jednotlivých státech v letech 2005 - 2013

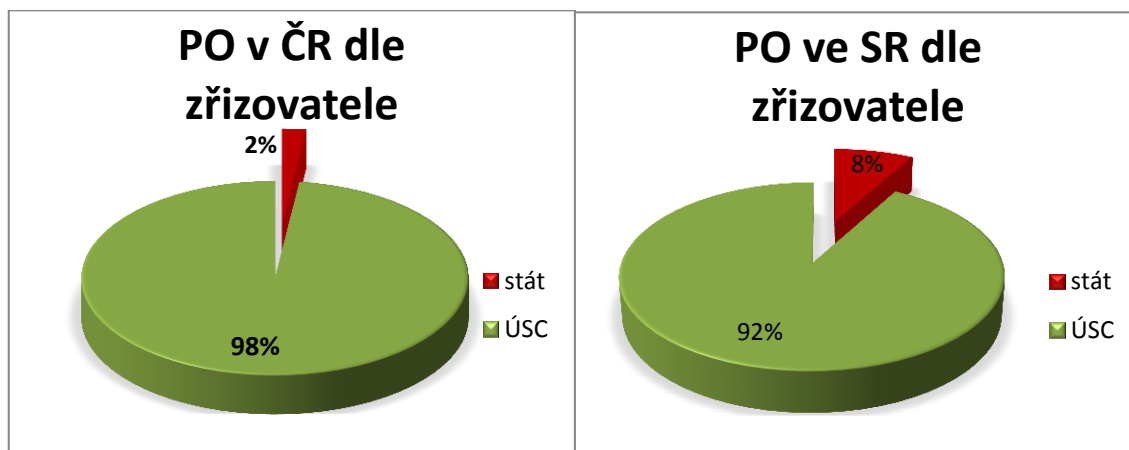

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle ČSÚ, Štatistický úrad SR, Statistisches Bundesamt Deutschland

Zřizovatelé

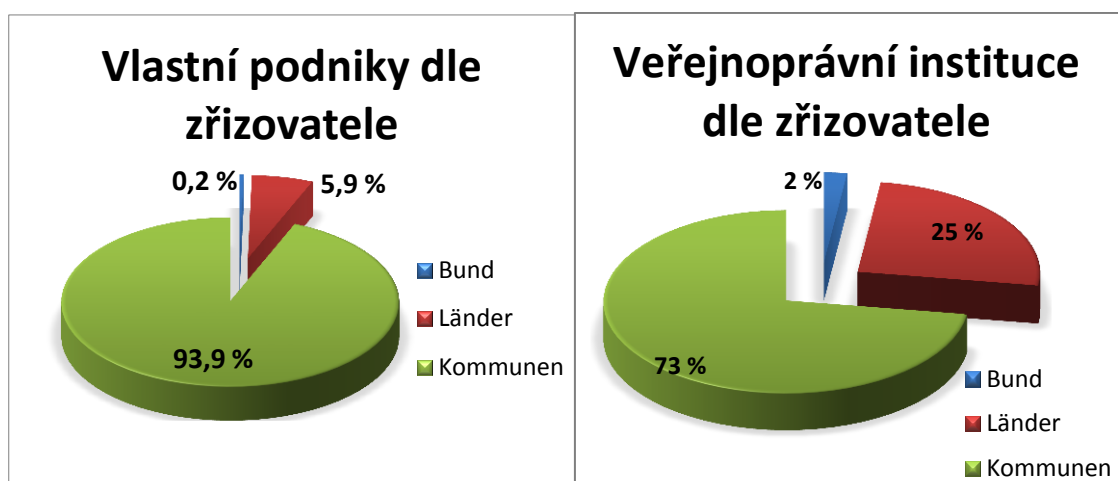
Největším zřizovatelem výše zmíněných organizací je shodně ve všech státech obec, resp. kraj. Obrázky 13 a 14 zobrazují, že v České i Slovenské republice je ve více než 90% případů zřizovatelem právě ÚSC. Obdobně je tomu tak i u vlastních podniků v SRN. Pouze u veřejnoprávních institucí je zřizovatelem ÚSC (Kommunen) jen v 73 % případů. Pro všechny již zmíněné organizace ovšem platí, že stát (Bund) je nejméně častým zřizovatelem. V SRN je možné zřídit veřejnoprávní organizace ještě na úrovni jednotlivých spolkových zemí (Länder). Jejich podíl není zcela zanedbatelný, především u veřejnoprávních institucí tvoří 25 %, u vlastních podniků je to pak necelých 6 %.

Obr. č. 13 Příspěvkové organizace v České a Slovenské republice dle zřizovatele

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle ČSÚ, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Obr. č. 14 Vlastní podniky a veřejnoprávní instituce dle zřizovatele

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle Statistisches Bundesamt Deutschland

V ČR působí nejvíce PO v oblasti vzdělávání (8 479 organizací), do kterého plynulo v roce 2013 ze státního rozpočtu 172 805 174,3 tis. Kč (MŠMT, 2014). Na Slovensku je vzdělávání také častou oblastí, ve které fungují příspěvkové organizace. Ovšem ještě více organizací působí v oblasti umění, zábavy a volného času (292 organizací). Jde např. o muzea, divadla, galerie, filharmonii, Slovenský filmový ústav apod. (Štatistický úrad SR, 2015). V SRN se nejvíce veřejnoprávních institucí a vlastních podniků nachází v oblasti veřejné správy (téměř 1 200 institucí), následují služby v oblasti sportu, zábavy a odpočinku (cca 900 organizací) a na třetí pozici je vzdělávání a výchova (295 organizací). (Statistisches Bundesamt, 2011)

Zaměstnanci

Při sledování počtu zaměstnanců v organizacích jednotlivých zemí dochází ke shodě u příspěvkových organizací na Slovensku a u vlastních podniků v SRN, kde nejvíce organizací má mezi 10 – 49 zaměstnanci (SR – 295 organizací, SRN – 1318 organizací) a téměř totožný počet organizací se řadí i do skupiny s 50 – 249 zaměstnanci (SR – 215 organizací; SRN – 1304 organizací). V ČR jsou nejčastěji zřizovány příspěvkové organizace s 10 – 49 zaměstnanci (necelých 6 000 organizací). Na rozdíl německé veřejnoprávní instituce mají nejčastěji pouze do 9 zaměstnanců (20 organizací) či naopak více než 250 zaměstnanců (23 institucí). (ČSÚ, 2015; Štatistický úrad Slovenskej republiky, 2015; Statistisches Bundesamt, 2015)

Bezesporu jsou neziskové veřejnoprávní organizace ve všech zemích významným zaměstnavatelem. Toto konstatování dokládá tabulka 8, kde je na příkladu personálu ve školství zobrazena důležitost těchto organizací z hlediska zaměstnanosti (nejsou zde uvažována soukromá vzdělávací zařízení). Po porovnání počtu zaměstnaných ve školství a počtu celkově zaměstnaných v jednotlivých zemích je zřejmé, že i takto nepatrná část veřejného sektoru jako je školství (zde uvažováno pouze veřejné školství), zaměstnává poměrně významnou část obyvatel. Z celkového počtu zaměstnaných tvoří pracující v českém školství cca 4,5 %, na Slovensku 5,3 % a v Bavorsku 3,4 %.

Tabulka 8 Personál ve školství a jeho podíl na počtu celkově zaměstnaných v roce 2014

	Česká republika	Slovenská republika	Spolková země Bavorsko
Počet osob pracujících ve školství	229 600	125 879	171 996
Počet zaměstnaných celkem	5 017 100	2 393 000	5 065 073
Podíl personálu ve školství na celkově zaměstnaných	4,577 %	5,260 %	3,400 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2015 dle údajů MŠMT, 2014; Bayerisches staatsministerium für Bildung und Kultus, Wissenschaft und Kunst, Schule und Bildung in Bayern, 2014; Ústav informácií a prognóz školstva, 2014; statistické úřady jednotlivých zemí, 2015

6 Shrnutí

V České republice mají příspěvkové organizace a organizační složky (dříve rozpočtové organizace) poměrně dlouho tradici, tj. od 50. let 20. století (Škarabelová, 2014). Díky tomu, že tyto právní formy fungovaly na našem území ještě v době Československé republiky, není překvapující, že úprava a fungování těchto organizací v ČR nevykazuje zásadnější rozdíly oproti úpravě slovenské. Jak již bylo zmíněno, „západní svět“ tuto právní formu téměř nezná. Pouze v německy mluvících zemích či ve Francii fungují obdobné instituce, které především díky vazbě na veřejné rozpočty mohou připomínat české či slovenské veřejnoprávní neziskové subjekty.

Právě v legislativní úpravě ČR je možné nalézt jisté nedostatky, které by bylo možné po vzoru ostatních zemí odstranit. V ČR se týkají např. majetkoprávních vztahů příspěvkových organizací ÚSC. Různé pohledy na tuto problematiku jsou již uvedeny v kapitole 5.5. I když díky novelizaci zákona č. 250/2000 Sb. se většina autorů kloní k názoru, že příspěvkové organizace za určitých podmínek mohou nabývat do svého vlastnictví majetek, objevují se stále i opačné názory. Tato rozdílnost tak i nadále nasvědčuje nutnosti změny a jasnějšího definování v současné legislativě jako je tomu např. na Slovensku v případě zákona č. 523/2004 Z. z. nebo zákona o vlastních podnicích v Německu.

Povinnost vést účetnictví koresponduje s nezávislostí jednotlivých organizací. Jinými slovy je logické, že příspěvkové organizace v ČR i SR, resp. veřejnoprávní instituce a vlastní podniky v SRN mají za povinnost vést účetnictví. Vyplývá to z jejich do jisté míry nezávislého právního i finančního fungování a hospodaření. Kdežto organizační složky, rozpočtové organizace či řízené podniky bývají nejen finančně, ale i právně a majetkově podrobeny pravomocem zřizovatele. Díky tomuto postavení je tedy pochopitelné, že tyto organizace zaznamenávají své hospodaření jen v deníku se zaměřením na peněžní toky, popř. vedou kameralistické účetnictví.

Při porovnávání vnitřní organizační struktury je možné obecně říci, že organizační struktura v Německu zahrnuje oproti hierarchii v ČR či SR jeden orgán navíc. Tím je myšlen dozorčí výbor u vlastních podniků nebo správní rada u veřejnoprávních institucí. V České nebo Slovenské republice jsou úkoly a kompetence těchto orgánů přiřazeny zejména zřizovateli, a tím je dosaženo na jedné straně efektivnějšího

hospodaření (nemusí být financována činnost dalších orgánů). Na druhé straně neexistence správních rad či nezávislých odborných grémií oslabuje odborný prvek těchto subjektů. Je tedy vhodné neustále zvyšovat kvalifikovanost vedoucích pracovníků či volených zástupců (např. povinné vzdělávání v oblastech veřejného práva). S tím je však neustále spojený problém s nedostatkem finančních prostředků.

Financování veřejnoprávních neziskových organizací ovšem stále představuje kontroverzní téma. Jak je zobrazeno na příkladu financování divadel (viz kap. 5.6), tyto organizace v žádné zemi nemohou fungovat bez finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Ve všech zemích tvoří veřejné příspěvky více než 70 % celkových příjmů. Ovšem do budoucna musí většina organizací veřejného sektoru počítat se snižováním těchto veřejných dotací a je proto žádoucí, zaměřit se na spolupráci se soukromým sektorem, na získávání prostředků ze zahraničí apod.

Ač jsou organizace ve veřejném sektoru vůči soukromému z hlediska platových podmínek do jisté míry omezeny (tabulkové platy), představuje veřejný sektor významného zaměstnavatele. Toto tvrzení dokládá fakt, že např. Ministerstvo vnitra ČR zaměstnává přes 62 000 lidí ve svých organizačních složkách, či v příspěvkových organizacích MŠMT ČR působí přes 220 000 zaměstnanců (MF, 2014), což představuje více než 4,5% podíl na celkovém počtu zaměstnaných. Obdobné postavení, co se počtu zaměstnanců týká, mají i veřejnoprávní neziskové organizace v jiných zemích. Z hlediska zaměstnanosti je tedy ke škodě, že počet všech výše uvažovaných veřejnoprávních neziskových organizací v průběhu let mírně klesá. Tento trend ovšem není typický pouze pro organizace v ČR, ale i pro Slovenskou republiku či SRN.

Z charakteristik jednotlivých organizací i popsaných rozdílů vyplývá, že k těsnějšímu řízení se v ČR spíše hodí organizační složky, v SR rozpočtové organizace a v SRN řízené podniky. Tyto organizace zpravidla nemívají právní subjektivitu ani nejsou účetní jednotkou a jsou tak zcela odkázány do finanční, majetkové i organizační správy zřizovatele. Ten tak může snadněji a s většími kompetencemi zasahovat do chodu organizací či rozhodovat o mnoha záležitostech týkajících se spravovaných organizací. Naopak k alespoň částečně nezávislému hospodaření a samostatnějšímu plnění úkolů je vhodnější zřídit v České a Slovenské republice příspěvkové organizace, v Německu vlastní podniky či veřejnoprávní instituce.

Závěr

Neziskový sektor a organizace v něm působící zastávají ve všech uvažovaných zemích bezesporu důležitou roli v mnoha oblastech běžného života. Jedná se zejména o organizace, které nebyly zřízeny za účelem podnikání a dosahování zisku, ale jejich primárním cílem je poskytování veřejné služby a uspokojování zájmů státu, společnosti či určité skupiny lidí. Díky širokému poli působnosti je tak možné se s nimi setkat prakticky každý den.

Bakalářská práce se zabývá vymezením neziskového sektoru a podrobnou charakteristikou neziskových organizací nejen v České republice, ale i na Slovensku a v Německu. V neziskovém sektoru ovšem působí mnoho organizací jak veřejného, tak i soukromého práva a jejich kompletní vymezení není v rámci této práce zcela možné. Proto byla pozornost zaměřena zejména na veřejnoprávní neziskové organizace. Hlavním cílem bylo na základě podrobného popisu fungování a hospodaření těchto organizací vymezit základní rozdíly mezi nimi.

Již za první rozdíl lze považovat skutečnost, že v SRN neexistují v právních úpravách organizace, které by byly totožné s veřejnoprávními organizacemi v České a Slovenské republice. K porovnávání tak byly zvoleny veřejnoprávní instituce a dále organizace, které jsou spravovány územními korporacemi (Gebietskörperschaften), tzn. řízené podniky (Regiebetriebe) a vlastní podniky (Eigenbetriebe). Tyto německé organizace připomínají české a slovenské veřejnoprávní neziskové organizace především díky obdobnému způsobu financování, tj. napojení na veřejné rozpočty.

Výše příspěvků z veřejných rozpočtů se pochopitelně liší dle oblasti, právní formy i státu. Ve všech sledovaných zemích je ovšem čím dál tím více patrné snižování těchto příspěvků a naopak zvyšující se tlak na efektivnost hospodaření a snižování nákladů. Je proto na místě, zaměřit se na náhradní zdroje financování. Jako největší příležitostí se jeví získávání dotací z mezinárodních či evropských fondů. Další možností (v SRN již hojně využívanou) je spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Tato vzájemná participace představuje příležitost především pro české a slovenské organizace. U některých institucí by bylo možné využít outsourcing služeb, zaměřit se na podnikatelskou činnost či na marketingové aktivity.

Jisté nedostatky v právní úpravě veřejnoprávních neziskových organizací se neobjevují nejen v české legislativě, ale problémy a nejasnosti se nevyhýbají ani fungování daných institucí ve Slovenské republice či Spolkové republice Německo. V české právní úpravě je nejčastěji diskutovaným tématem vlastnictví majetku a majetkoprávní vztahy především u příspěvkových organizací. V Německu je terčem kritiky zase značný politický vliv a neefektivní organizační struktura řízených a vlastních podniků.

Díky existenci některých veřejnoprávních neziskových organizací již v polovině minulého století bývají tyto organizace označovány za „přežitky“ a objevují se připomínky, zda vůbec mají veřejnoprávní organizace v dnešní době ještě své opodstatnění. Dle názoru autorky mají tyto organizace v současné ekonomice zcela nepochybně své místo. Zabezpečují totiž mnoho veřejně prospěšných služeb, bez kterých by se současná společnost neobešla. Zároveň jsou významným zaměstnavatelem a jejich počet, který jen velmi pomalu klesá, dokazuje důležitost a nezbytnost těchto organizací.

Seznam tabulek

Tabulka 1 Nejnovější ekonomické údaje za neziskové instituce (rok 2012).....	14
Tabulka 2 Srovnání klasifikací ICNPO, CZ-COPNI a CZ-NACE.....	18
Tabulka 3 Základní rozdíly mezi veřejnoprávními neziskovými organizacemi ČR	28
Tabulka 4 Komparace některých rozdílů příspěvkových a rozpočtových organizací	33
Tabulka 5 Komparace některých základních rozdílů veřejnoprávních organizací SRN	39
Tabulka 6 Právní subjektivita jednotlivých organizací.....	44
Tabulka 7 Financování veřejných divadel v sezóně 2012/2013 (v tis. Kč).....	51
Tabulka 8 Personál ve školství a jeho podíl na počtu celkově zaměstnaných v roce 2014	55

Seznam obrázků

Obr. č. 1 Členění národního hospodářství podle principu financování	9
Obr. č. 2 Trojúhelníkový model členění národního hospodářství dle Pestoffa	11
Obr. č. 3 Členění neziskového sektoru a organizací v něm působících.....	15
Obr. č. 4 Vývoj počtu OSS v letech 2007 – 2013.....	20
Obr. č. 5 Vývoj počtu PO v ČR v letech 2007 - 2013	24
Obr. č. 6 Vývoj počtu rozpočtových organizací SR v letech 2005 - 2014	30
Obr. č. 7 Vývoj počtu příspěvkových organizací SR v letech 2005 - 2014.....	31
Obr. č. 8 Členění právnických osob veřejného práva v německé právní úpravě.....	34
Obr. č. 9 Vztahy veřejnoprávní instituce s právní subjektivitou	38
Obr. č. 10 Kameralistický účet	45
Obr. č. 11 Orgány vybraných organizací a vazby mezi nimi	48
Obr. č. 12 Vývoj počtu organizací v jednotlivých státech v letech 2005 - 2013.....	53
Obr. č. 13 Příspěvkové organizace v České a Slovenské republice dle zřizovatele	54
Obr. č. 14 Vlastní podniky a veřejnoprávní instituce dle zřizovatele.....	54

Seznam použitých zkratek

Zkratka	Popis
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EibV	Eigenbetriebsverordnung (zákon o vlastních podnicích)
EU	Evropská unie
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
GO	Gemeindeordnung (zákon o obcích)
kap.	kapitola
Kč	koruna česká
MF	Ministerstvo financí
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
NF VŠE	Národohospodářská fakulta Vysoké školy ekonomické
NOZ	Nový občanský zákoník
odst.	odstavec
OSS	organizační složka státu
PO	příspěvková organizace
r.	rok
RO	rozpočtová organizace
Sb.	sbírka zákonů
SPO	státní příspěvková organizace
SR	Slovenská republika
SRN	Spolková republika Německo
tab.	tabulka
tis.	tisíc

tj.	to jest; to je
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný
UPSVAR	Úřad práce, sociálních věcí a rodiny
ÚSC	územní samosprávný celek
VÚC	vyšší územní celek
Z. z.	zbierka zákonov (sbírka zákonů)

Seznam použité literatury

Knižní publikace:

BAČUVČÍK, Radim. K terminologii neziskového sektoru. In: ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 39-44. ISBN 8023940570.

BRICH, Stefanie a HASENBALG, Claudia. *Kompakt-lexikon wirtschaftspolitik: 3.200 begriffe nachslagen, verstehen, anwenden*. Wiesbaden: Springer Gabler, 2013, 472 s. ISBN 978-365-8030-360.

ČEPELKA, Oldřich. *Průvodce neziskovým sektorem Evropské unie*. Vyd. 1. Liberec: Omega, 2003, 135 s. ISBN 80-902-3763-0.

FRIČ, Pavol. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, 203 s. ÚZ. ISBN 80-864-3204-1.

HILLE, Dietmar. *Grundlagen des kommunalen Beteiligungs-managements: kommunale Unternehmen gründen, steuern und überwachen*. 1. Aufl. München: Jehle Rehm, 2003. 273 s. ISBN 978-378-2504-454.

HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2011, 132 s., ISBN 978-80-2105651-0

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2. aktualiz. vyd. Ostrava: ANAG, 2011, 191 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-807-2636-648

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace: vznik, účetnictví, daně*. Olomouc: ANAG, [1999]-., sv. Účetnictví, daně. ISBN 978-80-7263-675-4

MROß, Michael. *Betriebswirtschaftslehre: eine Einführung für den öffentlichen Sektor*. Wiesbaden: Gabler, 2015, 236 s. ISBN 978-383-4922-687.

ONDRUŠ, Vítězslav. Vymezení sektoru neziskových institucí v národních účtech. In: ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 22-23. ISBN 8023940570.

PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364

REKTOŘÍK, Jaroslav. a kol.: *Organizace neziskového sektoru: Základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2004, 177 s., ISBN 80-86119-41-6

ROSENMAYER, Tomáš. Soukromý neziskový sektor. In: ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 33-38. ISBN 8023940570.

SCHAUER, Reinbert. *Rechnungswesen in öffentlichen Verwaltungen Kameralistik und/oder Doppik?; Einführung und Standortbestimmung*. 2., überarb. Aufl. Wien: Linde, 2012, 264 s. ISBN 978-370-7321-173.

SCHNEIDEWIND, Petra. Rechtsformen. In: KLEIN, Hrsg. von Armin. *Kompendium Kulturmanagement Handbuch für Studium und Praxis*. 3rd ed. München: Franz Vahlen, 2011, s. 210-232. ISBN 3800644266.

SKOVAJSA, Marek. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, 372 s. ISBN 978-807-3676-810

STRECKOVÁ, Yvonne. *Teorie veřejného sektoru: učební text pro školní rok 1996/97 a 1997/98*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997, 155 s. ISBN 80-210-1508-X.

STUHLÍKOVÁ, Helena a KOMRSKOVÁ, Sofie. *Zdaňování neziskových organizací: zejména příspěvkových organizací, krajů, obcí, občanských sdružení, nadací, veřejných vysokých škol, veřejných výzkumných institucí a obecně prospěšných společností: s příklady z praxe*. Olomouc: ANAG, [200-]-., sv. Daně (ANAG). ISBN 978-80-7263-658-7.

ŠEDIVÝ, Marek a MEDLÍKOVÁ, Olga. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha 7: Grada Publishing, 2011, 160 s. ISBN 978-80-247-4041-6.

ŠKARABELOVÁ, Simona. Vymezení pojmu nestátní nezisková organizace. In: ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 24-28. ISBN 8023940570.

TETŘEVOVÁ, Liběna. *Veřejná ekonomie*. 1. vydání. Příbram: Professional Publishing, 2008, 185s., ISBN 978-80-86946-79-5

VEBROVÁ, Ludmila. Neziskové instituce a institucionální sektor neziskových institucí sloužících domácnostem a "nestátní neziskové organizace". In: ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, s. 29-32. ISBN 8023940570.

Elektronické prameny:

ALTUG, Ajda. *Der kommunale Eigenbetrieb* [online]. Frankfurt am Main, 2006 [cit. 2015-01-28]. ISBN 978-3-640-85778-4. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=pOe1MPLjCoC&printsec=frontcover&dq=eigenbetrieb&hl=cs&sa=X&ei=kYTsvJKTN6Ka7gbJ6oCQDA&ved=0CDAQ6AEwAg#v=onepage&q=eigenbetrieb&f=false>. Studienarbeit. Fachhochschule Frankfurt am Main.

Anstalt öffentlichen Rechts. In: *JuraForum.de* [online]. 2013 [cit. 2015-02-02]. Dostupné z: <http://www.juraforum.de/lexikon/anstalt-oeffentlichen-rechts>

BAYERISCHES STAATSMINISTERIUM FÜR BILDUNG UND KULTUS, WISSENSCHAFT UND KUNST. *Schule und Bildung in Bayern 2014: Zahlen und Fakten* [online]. München, 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.km.bayern.de/ministerium/statistiken-und-forschung.html>

Český statistický úřad. [online] Praha: Český statistický úřad, 2015, Aktualizace 18.03.2015, [cit. 2015-03-31] Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Satelitní účet neziskových institucí* [online]. Praha, 2012 [cit. 2014-11-01]. Dostupné z: <http://apl.czso.cz/nufiler/SUNI.pdf>

Čo prinesie pripravovana novela zákona o účtovníctve verejnému sektoru?. In: *Wolters Kluwer* [online]. 2007 [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: <http://www.zbierka.sk/sk/clanky/co-prinesie-pripravovana-novela-zakona-o-uctovnictve-verejnemu-sektoru.c-46.html>

ČULKOVÁ, Katarína a PAŠKOVÁ, Martina. Špecifiká hospodárenia a financovania verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky. In: *Ekonomické aspekty v územnej samospráve II: Recenzovaný zborník príspevkov z vedeckej korešpondenčnej konferencie* [online]. Košice, 2012 [cit. 2014-03-12]. ISBN 978-80-7097-932-7. Dostupné z: <http://ekonomikavs.fvs.upjs.sk/zbornik.pdf>

Depo MHD Plzeň. In: *Asociace pro rozvoj infrastruktury* [online]. 2014 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskainfrastruktura.cz/projekty/depo-mhd-plzen/>

DEUTSCHE BÜHNENVEREIN. *Theaterstatistik summentabellen* [online]. 2013 [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://www.buehnenverein.de/de/publikationen-und-statistiken/statistiken/theaterstatistik.html?cmsDL=72c388992fc5b92d049532d1e9a32234>

HAVLAN, Petr. Několik poznámek k právním formám neziskových organizací územních samosprávných celků. In: *Hradecké ekonomické dny: ekonomický růst a rozvoj regionů : sborník příspěvků* [online]. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007 [cit. 2015-03-23]. ISBN 9788070418123. Dostupné z: http://fim.uhk.cz/hed/data/sbornik/SBORNIK2007_I.pdf

HOCHTIEF FACILITY MANAGEMENT GMBH. *PPP im Kreis Offenbach: Ein Projekt macht Schule* [online]. Mannheim, 2005 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: https://www.uni-muenster.de/imperia/md/content/agfortbildung/20605_romanski.pdf

KONEČNÁ VEVERKOVÁ, Ingrid. Sociálny fond v obciach, rozpočtových a príspevkových organizáciách. In: *Wolters Kluwer s. r. o.* [online]. 2011 [cit. 2015-01-05]. Dostupné z: <http://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/uctovnictvo-ro-po-a-obci-v-praxi/socialny-fond-v-obciach-rozpocetovych-a-prispevkovych-organizaciach.m-93.html>

LOVĚTÍNSKÝ, Vojtěch a MYLKOVÁ, Petra. PARLAMENTNÍ INSTITUT. *Fungování příspěvkových organizací v České republice a vybraných zemích Evropy* [online]. Praha, 2011. [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://www.avpo.cz/wp-content/uploads/2014/01/prispevkove_organizace_v_CR_a_EU.pdf

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Zprávy Ministerstva financí České republiky pro finanční orgány obcí a krajů* [online]. 2009, č. 5 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/zpravy-mf-pro-obce-a-kraje/2009/zpravy-mf-cislo-5-2009-komplet-ke-staze-3628>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Návrh státního závěrečného účtu za rok 2013. *Tabulková část k návrhu státního závěrečného účtu České republiky* [online]. 2014 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/plneni-statniho-rozpoctu/2013/statni-zaverecny-ucet-za-rok-2013-17756>

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. *Komentár k výsledkom štatistického zisťovania v oblasti činnosti divadiel za rok 2013* [online]. 2014 [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: http://www.culture.gov.sk/extdoc/5217/komentar_Kult%2012-01_2013

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy České republiky. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2013: Vzdělávání v roce 2013 v datech* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-04-01]. ISBN 978-80-87601-21-1. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/33944/>

MITWALLYOVÁ, Helena. *Příspěvkové organizace v ČR* [online]. Praha VŠE, 2012 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/PO-obecně-a-problémy.doc>

MITWALLYOVÁ, Helena. Právník. *Mají příspěvkové organizace v dnešní době své opodstatnění?* [online]. 2014, č. 9 [cit. 2015-03-23]. Dostupné z: http://www.researchgate.net/profile/Helena_Mitwallyova

Modernizácia a skvalitňovanie služieb znamená byť bližšie k občanom. In: *Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad* [online]. 2014 [cit. 2015-01-05]. Dostupné z: http://www.upsvar.sk/pp/aktuality-a-oznamy/modernizacia-a-skvalitnovanie-sluzieb-znamena-byt-blizsie-k-obcanom.html?page_id=434019

NÁRODNÍ INFORMAČNÍ A PORADENSKÉ STŘEDISKO PRO KULTURU. *Základní statistické údaje o kultuře v české republice 2012: kulturní dědictví muzea, galerie a památkové objekty* [online]. 2013 [cit. 2015-03-17]. ISBN 978-80-7068-272-2. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Statistika_kultury_2012_I.KULTURNI_DEDICTVI_web.pdf

NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA VŠE V PRAZE. *Institucionálně - právní aspekty neziskového sektoru* [online]. Praha, 2013 [cit. 2014-12-10]. Dostupné z: <http://kie.vse.cz/wp-content/uploads/Institucion%C3%A1ln%C4%9B-pr%C3%A1vn%C3%AD-aspekty-neziskov%C3%A9ho-sektoru.pdf>

OECD. *The Non-profit Sector in a Changing Economy* [online]. Paris: OECD, 2003. ISBN 978-92-64-19953-8. [cit. 2014-09-19]. Dostupné z: http://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/the-non-profit-sector-in-a-changing-economy_9789264199545-en

Regiebetrieb. In: *Wirtschaftslexikon24.com* [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.wirtschaftslexikon24.com/d/regiebetrieb/regiebetrieb.htm>

RÖHL, Hans Christian. Rechtsformen wirtschaftlicher Unternehmen. In: SCHMIDT-ASSMANN, Eberhard. *Besonderes Verwaltungsrecht* [online]. 2005 [cit. 2015-01-28]. ISBN 9783110277623. Dostupné z: https://books.google.cz/books?id=ej9uSKIE0nkC&pg=PA97&dq=eigenbetrieb&hl=cs&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q=eigenbetrieb&f=false

Satelitní účet neziskových institucí. In: *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2015-11-01]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenka.indexnu_sat

Schematische Übersicht über die wichtigsten Rechtssubjekte. In: *Cloeser.org* [online]. 2007 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.cloeser.org/ext/Rechtssubjekte.pdf>

SLINTÁKOVÁ, Barbora. *11. Organizační složky státu a státní příspěvkové organizace. Státní fondy.* [online] 2003. [cit. 2014-11-18]. Dostupné z: http://kvf.vse.cz/wp-content/uploads/2010/06/1167949457_sb_organizacni_slozky_statu.pdf.

Statistisches Bundesamt Deutschland [online]. Wiesbaden: Statistisches Bundesamt, 2015 [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <https://www.destatis.de/DE/Startseite.html>

STATISTISCHES BUNDESAMT, Wirtschaft und Statistik. *Ausgliederungen aus den Kernhaushalten: öffentliche Fonds, Einrichtungen und Unternehmen* [online]. Wiesbaden, 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: https://www.destatis.de/DE/Publikationen/WirtschaftStatistik/FinanzenSteuern/Kernhaushalte0211.pdf?__blob=publicationFile

STREJČKOVÁ, Dagmar. Finanční hospodaření příspěvkových organizací územních samosprávných celků. In: *Dny práva 2011: Finance veřejného sektoru (právní a ekonomické aspekty jeho fungování)* [online]. Brno, 2012 [cit. 2014-11-23]. ISBN 978-80-210-5910-8. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/sbornik.html

ŠKARABELOVÁ, Simona. CENTRUM PRO VÝZKUM NEZISKOVÉHO SEKTORU. *Příspěvkové organizace jako konkurent nestátním neziskovým organizacím: podklad pro koncepci politiky státu vůči nno do roku 2020* [online]. Brno, 2014 [cit. 2015-02-05]. Dostupné z: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:gaIH9Jh5JBkJ:www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz

Štatistický úrad Slovenskej republiky [online]. Bratislava: Štatistický úrad SR, 2015 [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: www.statistics.sk

ÚSTAV INFORMÁCIÍ A PROGNOZ ŠKOLSTVA. *Štatistická ročenka školstva: Učítelia v školskom roku 2013/2014* [online]. Bratislava, 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---suhrne-tabulky>

Právní předpisy:

ČESKO. *Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.*

ČESKO. *Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.*

ČESKO. *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.*

ČESKO. *Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů.* [online] [cit. 2014-11-16]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&nr=128~2F200&rpp=15#local-content>

ČESKO. *Zákon č. 129/2000 Sb., zákon o krajích, ve znění pozdějších předpisů.* [online] [cit. 2014-11-16]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49297&nr=129~2F200&rpp=15#local-content>

ČESKO. *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.*

ČESKO. *Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.* [online] [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=320~2F2001&rpp=15#seznam>

ČESKO. *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.* [online] [cit. 2014-11-25]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=563~2F1991&rpp=15#seznam>

ČESKO. *Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.* [online] [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=ob~C4~8Dansk~C3~BD~20z~C3~A1kon~C3~ADk&nr=89~2F2012&rpp=15#seznam>

ČESKO. *Vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu.* [online] [cit. 2015-02-24]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2001/vyhlaska-c-62-2001-sb-3415>

SLOVENSKO. *Zákon č. 523/2004 Z. z., o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.* [online] [cit. 2015-02-20] Dostupné z: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-523>

SLOVENSKO. *Zákon č. 369/1990 Zb., zákon o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.* [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?zakon-snr-c-369-1990-zb-o-obecnom-zriadeni>

SLOVENSKO. *Zákon č. 302/2001 Z. z., zákon o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch), v znení neskorších predpisov.* [online] [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?zakon-c-302-2001-z-z-o-samosprave-vyssich-uzemnych-celkov>

SLOVENSKO. *Zákon č. 431/2002 Z. z., o účtovníctve, v znení neskorších predpisov.* [online] [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4833>

DEUTSCHLAND. *Gemeindeordnung für den Freistaat Bayern.* [online] [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-GemOBY1998rahmen&doc.part=X&doc.origin=bs>

DEUTSCHLAND. *Landkreisordnung für den Freistaat Bayern.* [online] [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-LKkreisOBY1998rahmen&doc.part=X&doc.origin=bs>

DEUTSCHLAND. *Bezirksordnung für den Freistaat Bayern.* [online] [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-BezOBY1998rahmen&doc.part=X&doc.origin=bs>

DEUTSCHLAND. *Haushaltsordnung des Freistaates Bayern*. [online] [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-HOBYrahmen&doc.part=X&doc.origin=bs>

DEUTSCHLAND. *Eigenbetriebsverordnung*. [online] [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.gesetze-bayern.de/jportal/portal/page/bsbayprod.psml?showdoccase=1&st=lr&doc.id=jlr-EBetrVBY1987rahmen&doc.part=X&doc.origin=bs>

Abstrakt

NEUBAUEROVÁ, Lucie. *Neziskové organizace v zemích OECD*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 72 s., 2015.

Klíčová slova: neziskový sektor, příspěvkové organizace, organizační složky, komparace

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na problematiku neziskových veřejnoprávních organizací v České a Slovenské republice a ve Spolkové republice Německo a skládá se ze tří základních částí. Práce nejdříve stručně shrnuje podstatu neziskového sektoru a organizací v něm působících včetně jejich základního členění. Druhá část práce analyzuje z ekonomického i právního hlediska fungování a hospodaření veřejnoprávních neziskových organizací ve všech vybraných zemích. V České republice se jedná o příspěvkové organizace a organizační složky, ve Slovenské republice působí příspěvkové a rozpočtové organizace a ve Spolkové republice Německo jde o veřejnoprávní instituce, vlastní a řízené podniky. Třetí část se věnuje rozdílům mezi organizacemi jednotlivých států. Komparace je provedena z hlediska financování, organizační struktury a vedení účetnictví. V závěru práce dochází ke shrnutí zjištěných rozdílů a stanovení návrhů a opatření na zlepšení.

Abstract

NEUBAUEROVÁ, Lucie. *Non-profit organizations in OECD countries*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia in Pilsen, 72 p., 2015.

Key words: non-profit sector, allowance organization, organizational units, comparison

This bachelor thesis focuses on the issue of public non-profit organisations in the Czech Republic, in the Slovak Republic and in the Federal Republic of Germany and consists of three main parts. In the beginning it brings a brief insight into the substance of the non-profit sector and organizations, which act in that area, including their basic structure. The second part analyses functioning and management of public non-profit organizations from the legal and economics point of view. In the Czech Republic determines conceptions of allowance organizations and organizational units, in the Slovak Republic are active in non-profit sector allowance organizations and budgetary organizations and finally in the Federal Republic of Germany there are public institutions, personal companies and controlled undertakings. The third part is devoted to the differences between mentioned organizations in selected countries. The comparison was conducted from a viewpoint of funding, organizational structure and bookkeeping. In closing of this bachelor thesis are summarized basic information and some proposals and measures are suggested.